

Esitied. kato 60 (19.2.1999)

M

HÄMEENLINNA, AULANKO

Rautakautisen kalmiston
ja asuinpaikan koekaivaus
1.8. - 31.8.1990

FM Maija Tusa

Sisälllys

Arkistotiedot

1 Tutkimustehtävä.....	3
2 Sijainti ja maasto.....	4
3 Tutkimusselostus.....	5
3.1 Kaivaustekniikka ja kaivausalueet.....	5
3.2 Havaintokuvaukset.....	7
3.3 Näytteet.....	13
4 Yhteenveto.....	13
5 Luettelot.....	15
5.1 Negatiiviluettelo.....	15
5.2 Dialuettelo.....	17
5.3 Karttaluettelo.....	18

Kartat

Kuvataulut

Arkistotiedot

HÄMEENLINNA AULANKO

Koekaivaus Aulangonniemen mahdollisella rautakautisella kalmisto-
ja asuinpaikalla 1.8-31.8.1990

Kunta: Hämeenlinna

Kaupunginosa: Aulanko, 14

Kaupungin tonttitunnus: 14:3:1

Kylä: Luhtiala

Tila: Rn:o 1:58, Aulanko

Kiinteistötunnus: 109:415:1:58

Maanomistaja: Kummila Oy & Ahti-rakennusyhtiö

PL 28

13101 HÄMEENLINNA

Peruskartta: 2131 09 HÄMEENLINNA (1989)

Kaivausalueen koordinaatit:

x = 6768 30 - 6768 44

y = 2523 86 - 2523 98

z = 85 - 90

Aikaisemmat tutkimukset:

1897 kartoitus, A. O. Heikel

1939 inventointi, Esko Sarasmo

1951 tarkastus, Jorma Leppäaho

1984 inventointi Jyri Saukkonen

Aikaisemmat löydöt: KM 3180:1-2

Koekaivaukselta 1990 tulleet löydöt: KM 26000:1-20

Diar. 22.11.1990

Kertomukseen liittyvät negatiivit: 83184-83241

Kertomukseen liittyvät diat: 21824-21850

Kertomukseen liittyvät kartat: luettelo s. 18

HÄMEENLINNA AULANKO

Pk. 2131 09 HÄMEENLINNA,

x = 6768 30 - 6768 44, y = 2523 86 - 2523 98, z = 85-90

Rautakautisen kalmiston ja asuinpaikan koekaivaus

Museovirasto/esihistorian toimisto

Kaivauksen johtaja: FM Maija Tusa

Muinaismuistolain 15 § rahoituksella tehtiin Hämeenlinnan Aulangonniemellä koekaivaus, jotta selvitetäisiin, onko rakennushankkeen alueella muinaismuistolain (295/63) piiriin kuuluvia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Niemeltä on löytynyt viime vuosisadan lopulla iso kaksiteräinen miekka (KM 3180:1) ja rautainen keihäänkärki (KM 3180:2), joiden löytökonteksti viittaa polttokenttäkalmistoon tai ruumishautaukseen.

Tutkimusten lähtökohtana oli kolmikantainen mikrotason asutusmalli, johon kuuluu kalmisto, asuinpaikka ja lähistöllä sijaitseva peltoalue. Painopisteenä oli hautauksiin liittyvien ilmiöiden toteaminen. Toissijaisesti pyrittiin tavoittamaan esihistorialliselle ajalle palautuvia asutus- tai muita merkkejä. Aluetta tutkittiin koeojin ja -kuopin sekä kairaamalla. Lisäksi avattiin 3 x 12 m koealue.

Miekan ja keihäänkärkien oletetuilla löytöpaikoilla ei todettu jälkiä kalmistosta. Niemen keskustaan avatuista koeojista tavoitettiin ainoastaan nykyaikaiseen toimintaan viittaavia merkkejä. Sen sijaan koealueelta tuli esiin kiveystä ja likamaata, jotka stratigrafisen asemansa vuoksi tulkittiin mahdolliseksi esihistorialliseksi horisontiksi. Koealueella todettiin myös liesikiveys. Liedestä löytyi kaksi palaa rautakautista keramiikkaa. Jos keramiikka ja liesi ovat samanaikaisia, voidaan ajatella Aulangonniemellä olleen jonkinlaista toimintaa esihistoriallisella ajalla. Väite on uskottava, vaikka sitä ei vielä ole todistettu oikeaksi. Jatkotutkimuksilla saataneen asiasta lisätietoa.

Löydöt: KM 26000:1-20

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: tutkimusalueen laajuus noin 30 000 m², josta kaivettiin 196.5 m²

Tutkimuskustannukset: Kummila Oy & Ahti-rakennusyhtiö 204 225 mk, josta käytettiin 105 500 mk

Tutkimusraportti: M. Tusa 22.2.1991 museoviraston esihist. tston top. ark.

1 Tutkimustehtävä

Hämeenlinnan Aulangonniemen koekaivaus tuli ajankohtaiseksi Kummi-
la Oy:n ja Ahti-rakennusyhtiön julkistettua aluetta koskevat ra-
kennussuunnitelmat. Arkeologisten tutkimusten tekemisestä sovitiin museoviraston esityksen pohjalta (100/304/1990/10.5.1990). Maanomistajat hyväksyivät kustannusarvion 204.225 markkaan asti (kirje 16.5.1990).

Koekaivaus tehtiin 1.8-31.8.1990. Kaivauksen johtajana oli FM Maija Tusa, piirtäjänä HuK Nina Strandberg, tutkimusavustajina fil. yo. Minna Kähtävä ja fil.yo. Terhi Kettunen. Kaivajina oli viisi työvoimatoimiston kautta tullutta työntekijää. Kaksi työntekijää perui sitoumuksensa.

Varhaisimmat Aulangonniemen muinaislöydöt tulivat esille 1893 ja 1894 maantasoitustöitä tehtäessä. Samasta kohdasta, josta oli löytynyt miekka, sanotaan löytyneen myös rautarenkaita ja silmälasien puolikasta muistuttava rautaesine mahdollisesti kuolaimien osa. Löytöpaikaksi ilmoitetaan maantien rannanpuolella Karlbergin kartanoon liitetyn Katajiston maan alapuolella ollut kolmen jalan korkuinen kivinen kumpu, jota oltiin alentamassa muun ympäristön tasolle, kun muinaisesineet löydettiin. Neljä keihäänkärkeä, joista yksi on saatu museoon, löytyi samoin kivirauniokumpua tasoitettaessa. Löytöpaikan sanotaan olleen Karlbergin hevossaassa Vanajaveden rannalla.

Esineet on lahjoittanut museoon eversti Hugo Standertskjöld. Löytöjä on saattanut olla enemmänkin. Löytötiedot on saatu välikäsien kautta maantasaustöissä mukana olleilta työmiehiltä ja puutarhurilta. Arkistolähteiden mukaan "käytettävissä olevat löytötiedot ovat vaillinaiset ja sekavat, mutta irtolöytöinä esineitä ei voi pitää". Löytöpaikkojen luonteen sanotaan viittaavan polttohautaan. Miekkan löytöpaikalta kerrotaan löytyneen myös luurangon, joka saattaa merkitä ruumishautaustakin.

Vesistöt ovat olleet ratkaiseva tekijä asutuksen leviämisessä. Näin on asianlaita myös muinaisessa Hämeessä. Tuntemamme rautakautiset muinaisjäännökset sijoittuvat Vanajaveden vesistön tuntumaan. Vielä pitkään historiallisella ajalla asutus näyttää kiin-

nittyneen vesiväylän varteen. Vasta parantunut maaliikenne ja 1700-luvun väestöpaineet pakottivat siirtymään sisämaahan päin. Luhtialan kylästä Aulangon alueelta tunnetaan useita muinaisjään-
nöksiä, joista alaltaan laajin on "Näkötornivuoreksi" kutsuttu linnavuori. Aulangonniemeltä löytynyt miekka edustaa ristiretkia-
jan myöhäistä x-tyyppiä ja voidaan ajoittaa noin 1000-1100 luvulle jKr. Vallitsevan käsityksen mukaan rautakautiset kalmistot ja asuinpaikat ovat olleet hyvinkin lähekkäin. Kalmistot sijaitsevat moreenilla tai soralla, yleensä viljelyyn kelpaamattomalla maalla. Tiedossa olevien toistaiseksi vähälukuisten muinaishämäläisten asuinpaikkojen perusteella ei voida tehdä päätelmiä siitä, minkä-
laatuaiselle maalle ne on perustettu tai noudattaako asuinpaikan valinta jonkinlaista topografista kaavaa. Jos arvellaan, että asuinpaikan ympärillä kohtuullisen etäisyyden päässä on sijainnut ainakin pieni intensiiviseen viljelyyn sopiva maa-alue, on perus-
teltua otaksua, että Vanajaveden partaalla, Aulangonniemellä, on ollut rautakauden lopulla asuinpaikan perustamiselle otolliset olot. Vanhimpien käytettävissä olevien karttojen mukaan niemellä ei ole ollut historiallisella ajalla asutusta ennen viime vuosisa-
dan loppua, vaan Luhtialan ryhmäkylä on sijainnut Aulangonniemen koillispuolella.

Työhypoteesina oli olettamus kolmikantaisesta mallista, jossa on 1) kalmisto, 2) asuinpaikka, 3) rintapellot. Tutkimusten ensisi-
jaisena tavoitteena oli kalmiston paikallistaminen. Toissijaisesti pyrittiin löytämään merkkejä mahdollisesta asuinpaikasta tai muus-
ta toiminnasta.

2 Sijainti ja maasto

Tutkimuskohde on Vanajaveteen idästä pistävällä niemellä, Aronlah-
den kainalossa. Hämeen linnasta on matkaa kaksi ja puoli kilomet-
riä pohjoisluoteeseen ja vanhasta Luhtialan kylästä puoli kilomet-
riä lounaaseen. Hotelli Aulanko on niemen itäkaakkoispuolella. Geologisen maaperäkartan mukaan niemen keskusosa on moreenia ja reunaosat hiesua. Alueen eteläosassa on ainakin hehtaarin laajui-
nen 30-40 cm vahvuinen humuskerros, joka pienialaisuutensa vuoksi ei näy maaperäkartassa. Niemi on ollut viime ajat ratsastuskoulun
käytössä tallirakennuksineen, harjoittelukenttineen ja laitumi-
neen. Kymmenisen vuotta sitten paikalle on rakennettu maneesihal-

li. Aulanangonniemen kulttuurimaisemaa leimaa 1800-luvun lopun ja 1900-luvun rakentaminen ja ihanteet. Tallin ja jo rapistuneiden rakennusten lähistöllä on kivettyjä pengerryksiä ja porrastuksia, maakellarikin, ja toisaalta tasoituksia ja pihateitä. Vanhoista istutuksista ja puistosta on jäljellä jykeviä lehtipuita niemen eteläosassa, kaksi tiheää kuusiaitaa maneesin lähellä ja lehtikuuksia siellä täällä pohjoisella laidunalueella. Laitumet ovat lyhyeksi kaluttua nurmea. Miekan löytöpaikka on suunnilleen tallin nurkalla. Rakennuksen länsipäässä on betoninen parvisilta; pohjoispuolella on betoninen lieteallas. Tallirakennuksen kupeessa oleva ratsastuskenttä on työstetty tasaiseksi eteläosan maanleikkauksella ja pohjoisosan kivetyillä pengerryksillä. Lietealtaan ja kentän sivusta on tunkiona, jossa kasvaa tiheitä parimetrisiä nokkosia ja koiranheisipensaita. Keihäänkärkien löytöpaikalla maneesin vieressä on tuuhea horsmikko. Seassa on myös nokkosta, pujoa, virnaa sekä koivun ja lepän taimikkoa. Kuusiaidan pohjoispuoli on laitumena. (Kts. kuvat 1-5.)

3 Tutkimusselostus

3.1 Kaivaustekniikka ja kaivausalueet

Löytökohteinen paikallistaminen tehtiin Sarasmon ja Saukkosen inventointikarttojen perusteella. Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin 82-83 metrin alapuolelle jäävä rantakaista. Ratsastuskoulun laiduntarpeen takia jouduttiin työt käytännössä tekemään siten, että ensin tutkittiin pohjoinen laidunalue. Kaivetut alueet peitettiin heti dokumentoinnin valmistuttua. Tämän jälkeen alue vapautui hevosille ja tutkimukset jatkuivat läntisellä laitumella ja niemen keskusosissa. Tallin pohjois-koillispuolisella alueella laidunnettiin kaiken aikaa, joten sitä ei voitu tutkia lainkaan. Absoluuttinen korkeus siirrettiin kaupungin kiintopisteestä no 2092, jonka korkeus on 90.689 m mpy. Piste sijaitsee Aulangon hotellin koillispuolella (noin 75 m) kalliolla ruusunpenkin luiskassa, 3. lämmitysputken kohdalla. Pohjois-etelälinja eli kaivauksen peruslinja, johon koordinaatisto kiinnitettiin, määriteltiin bussolilla tallin piha-aukiolta pohjoiseen ratsastuskentän poikki. Linjan pohjoisin piste sai koordinaatit 300/560 ja eteläisin 238/560. Keihäänkärkien oletetulle löytöpaikalle paalutettiin viisi metrin levyistä koeojaa. Kuusiaidan pohjoispuolen ojat olivat pohjois-eteläsuun-

taiset (1-2) (Kts. kuvat 6 & 7) ja kuusiaidan eteläpuolella, maneesin nurkalla itä-länsisuuntaiset (3-5) (Kts. kuvat 8-10). Ainoa mahdollinen koeojan paikka tallin tuntumassa - miekan löytöpaikalla - oli lietealtaan pohjoispuolen tunkio, jonne raivattiin pohjois-eteläsuuntainen oja (8) (Kts. kuvat 12-13; dia 21834.) Tallin ja ratsastuskentän välissä olleelle pienelle tasanteelle mahtui koekuoppa (2). Koekuoppa (1) avattiin myös parvisillan länsipuolen penkereeseen. Kaksi koeojaa avattiin maneesin ja ratsastuskentän väliin tallin etelä-lounaispuolelle (6-7) (Kts. diat 21835-36.) Ratsastuskentän luoteispuolelle paalutettiin koeoja ja koeruutu (3), tosin tätä koeojaa (9) ei kaivettu. Pohjoinen laidunalue kaivattiin systemaattisesti nokimaan tai muun pienessä näytteessä esiintyvän anomalian toteamiseksi. Lisäksi pohjoisella laidunalueella tehtiin kehämäiseen kiveykseen koekuoppa (4).

Muiden koeojien avulla pyrittiin selvittämään tutkimusten toissijaista tavoitetta, onko Aulangonniemellä mahdollisia rautakautisen asuinpaikan jälkiä? Niemen keskusosaan avattiin koneella viisi koeojaa ja koealue. Koealue (1) sijoitettiin moreenin ja hiesun vaihettumiskohtaan niemen länteen viettävän rinteen yläosaan tasanteelle. Koealueen etelälaitaan avattiin lisäksi itä-länsisuuntainen koeoja (10). Kolme muuta tutkitua ojaa (11-13) oli nykyisten rakennusten lähistön moreenilla ja neljäs (14) avattiin entisen kasvihuoneen paikalle. (Kts. kuvat 14-19; diat 21835-36, 21838.)

Itse kaivaustyö suoritettiin lapioilla ja osittain koneellisesti. Kaivausalueiden siistiminen tehtiin pelkoilla ja alueella 1 todettu liesi kaivettiin myös pelkoin. Työssä noudatettiin luonnollista kerrosjakoa. Toisin sanoen muokkauskerros ja humuskerros (krs. 1) pyrittiin poistamaan yhtenä kerroksena huolimatta sen paksuudesta, jotta oltaisiin saatu esiin kivennäismaan pinta. Tavoite saavutettiin hyvin keskusalueen koeojissa, mutta alueen 1 ja koeojien 3-5 osalta tavoitetta ei saavutettu. Ensinnäkin hiesualueen muokkauksesta on kulunut jo aikaa ja maa oli muuttunut kovaksi ja ero muokkaamattomaan osaan siinä määrin himertynyt, että jotakuinkin koskemattomaksi maaksi tulkittu syvyys arvioitiin riittäväksi johdot päätösten tekemiseen. Joihinkin kohtiin tehtiin koepistot ja todettiin, että steriili pohjamaa olisi tullut vastaan noin puolen metrin päässä. Pintakerros oli taso 0 ja taso 1 oli kivennäismaan pinta. Kerrosjako alueella 1 ja koeojan 10 itäosassa muodostui

seuraavaksi. Koneella poistettiin noin 20-25 cm = taso 1. Tällöin paikka paikoin tuli jo näkyviin kivennäismaa. Kaivausta alennettiin noin 15-20 cm tasoon 2, joka oli osittain kivennäismaan ja humuksen sekaista = toinen sekoittunut taso. Vielä tasossa 3 = kolmas sekoittunut taso, jolloin oli kaivettu toiset 15-20 cm, ei oltu kauttaaltaan tavoitettu kivennäismaan pintaa. Toisin sanoen humuksen paksuus vaihteli siinä määrin, ettei tasavahvuisia kerroksia kaivamalla kyetty seuraamaan luonnollista kerrosjakoa.

Kaivausten päätyttyä osa koeojista peitettiin käsityönä ja osa peitettiin koneellisesti. Mahdollisia jatkotutkimuksia ajatellen koealue ja siihen liittyvä koeoja 10 vuorattiin rakennusmuovilla ennen täyttöä. Lisäksi maastoon jätettiin metallipaalut koordinaattipisteisiin 220/550 ja 243/550 sekä pisteisiin 295/545 ja 295/531.

3.2 Havaintokuvaukset

Koeoja 1; 286-300/499

Pintakerros (3-5 cm) poistettiin levyinä. Sen alla oli noin 17-20 cm vahvuinen mullan ja hiesun sekainen kova muokkauskerros. Pohjoisimmassa osassa todettiin muokkauskerroksen epätasaisuutta. Maaperää oli rouhittu paikka paikoin syvemmälle. Tämä teki toiset kohdat pehmeämmiksi ja helpommin kaivettaviksi. Muokkauskerroksessa oli myös joitakin nyrkin kokoisia kiviä. Muokkauskerroksen alla tuli vastaan hiesun ja saven sekainen kerros. Eteläisimmässä ruudussa, kuusiaidan vieressä, ei ollut muokkauskerrosta lainkaan vaan keinotekoinen sorakerros ja ja tämän alla hiesusavi. Mitään likamaajälkiä tai kiinteään muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä ei todettu. Koeojan löydöt olivat nykyaikaisen toiminnan tuottamia.

Koeoja 2; 292-300/479

Pintakerros (3-4 cm) poistettiin levyinä. Hiesun ja mullan sekainen muokkauskerros oli noin 15-17 cm. Tässäkin ojassa muokkauskerros oli kovaa ja vaikeaa työstää. Muokkauskerroksen alla oli hiesusavea kuten koeojassa 1. Ruuduissa 288-290/479 maa-aines oli kovaa savea, jossa oli ruostetta ja veden vaivaamia kuvioita. Lika-

maata, kiinteään muinaisjäänökseen liittyviä merkkejä tai esihistoriallisen ajan löytöjä ei todettu.

Koeoja 3; 277/490-502

Pintakerros (2-3 cm) poistettiin levyinä. Itäpäässä ruudussa 277/500 oli odotuksen mukaisesti ratsastusmaneesin perustaksi ajettua täytesoraa. Maneesia rakennettaessa perustaa varten on poistettu pehmeä maa-aines maneesin ympäriltä noin 5 metrin levyiseltä alalta. Sorapatjan paksuutta ei selvitetty. Ohuen pintakerroksen alla oli hiesusaven ja mullan sekaista hyvin kovaa maata. Muokkauskerros ei erottunut selvästi. Ruudussa 277/496 todettiin pyöreä likamaaläikkä, joka tutkittiin mutta selvyyttä sen luonteesta ei saatu. Muita anomaliaita ei todettu. Löydöt olivat moderneja.

Koeojat 4 & 5; 268/494-504 & 259/498-506

Kyseiset ojat olivat luonteeltaan jokseenkin samanlaisia kuin koeoja 3. Johtopäätöksetkin noudattavat jo edellä sanottua.

Koeoja 6 laajennoksineen; 256/546-562, 257/546, 254/557.5

Pintakerros (4-5 cm) poistettiin levyinä. Pintakerroksen alta tuli heti esille sora ja karkea hiekka. Läntisin osa, ruutu 256/546, sijoittui kuivaan kompostimättääseen, jossa kompostiaineksen lisäksi oli täytemaata. Koeojassa todettiin kolme selvästi erottuvaa anomaliaa. Ruudussa 256/552 oli likamaaläiskä, ruudun 256/556-558 taitteessa noki- ja likamaata ja ruudun 256/546 pohjoislaidalla selvärajainen likamaakuvio. Kahden viimeksimainitun ilmiön vuoksi koeojaa laajennettiin värjäytymien luonteen selvittämiseksi. Noki- ja likamaakohtaan tehdystä laajennoksesta tuli heti pintamaan poistamisen jälkeen esille betonirakenteita ja tiiltä. Koeojastakin tuli syventämisen jälkeen näkyviin betonikatetta. Löydöt olivat täysin moderneja. Ruudun 256/552 likamaan ympärillä todettiin kovaa anturamaata. Ilmiö vaikutti jonkinlaiselta paalunsijalta, mutta kontekstista päätellen kyseessä tuskin oli kovin iäkäs sija. Kompostin alla havaittu likamakuvio viittasi selväpiirteisyytensä ja kokonsa puolesta hautakuvioon. Mutta alaspäin kaivettaessa kuvio kutistui ja häipyi lopulta näkyvistä. Koeojassa havaitut rakenteet, värjäytymät ja löydöstö tulkittiin nykyaikaiseen toimint-

taan liittyviksi.

Koeoja 7; 243-255/548

Pintakerros (4-5 cm) poistettiin levyinä. Pintakerroksen alla oli normaali humus, jonka vahvuus oli noin 25-30 cm. Kivennäismaa oli soraa ja karkeaa hiekkaa. Koeojan eteläosan ruudussa 243/548 oli likamaata, samoin ruudussa 247/548. Nämä kaivettiin syvemmälle, mutta mitään havaintoja esihistoriallisista ilmiöistä ei tehty. Myös löydöt olivat nykyaikaisia.

Koeoja 8; 280-302/582 (ruutua 288/582 ei kaivettu)

Pintaa peitti vain ohut karikekerros. Koeojan eteläpään ruuduissa 280-288/582 oli täytemaata noin 50-70 cm. Tämän alla näkyi vanha maanpinta ja humuskerros. Humuksen vahvuus oli noin 18-25 cm ja aines oli sekoittunutta sekä tunkiomaista. Kivennäismaa oli hiesua. Mineraalimaakerroksessa oli pari kattilaa ja osia muunlaisista taloustavaroista. Siinä oli myös muutamia isohkoja kiviä. Ruudussa 290/582 oli vielä ohut 5-10 cm kerros täytemaata. Kyseisestä ruudusta pohjoiseen humus oli noin 18-20 cm paksuinen. Humuksen alla oli tässäkin kohdin hiesua, jossa havaittiin muutamia nyrkin kokoisia kiviä, mutta aines ei ollut sekoittunutta kuten koeojan eteläosassa. Ruudussa 298/582 oli jyrävä kiveys, joka vaikutti ihmisen aikaansaamalta. Kivet olivat suuria jotkut juuri ja juuri miehennostoisia. Latomuksen väleissä oli paljon tyhjiä koloja, joihin maa ei ollut pakkaantunut. Tästä vedettiin johtopäätös, ettei kiveys ollut siinä kovin pitkään ollut. Pohjoisimmassa ruudussa 300/582 humuskerros oli vahvuudeltaan noin 40 cm. Paksuuden lisäksi pantiin merkille se, että maa-aines oli siistiä ja hienojakoista. Vastaavan tyyppinen maannos tuli esille koeojan 10 itäosasta. Kesän -90 tutkimustilanteessa koeojan löydökset tulkittiin nykyaikaisiksi.

Koeojaa 9 ei kaivettu, mutta paikalle jätettiin metallipaalut pisteisiin 295/531 & 295/545

Koeoja 10; 222/528-548

Pintakerroksia poistettiin koneella noin 20 cm. Koeojan länsiosassa tuli jo tässä vaiheessa näkyviin hiesun ja saven sekainen ki-

vennäismaa, jossa oli joitakin ruostejuovia. Itäpäätä alemmas kaivettaessa sen sijaan todettiin paksuhko humusherros (40 cm). Ruudussa 222/544-548, siis ojan itäpäässä, humuksen alla oli homogeeni, hienojakoinen likamaapatja suuren maakiven ympärillä. Ruudussa 222/546 todettiin likamaaesintymässä lisäksi nyrkin kokoista tiheähköä kiveystä, joka sai työnimen "lattia". Suuren maakiven ympäristö tutkittiin mahdollisen hautauksen toteamiseksi, mutta mitään siihen viittaavaa ei havaittu. Koeojasta otettiin talteen muutamia epämääräisiä palaneen saven palasia ja piin kappale, mutta vakuuttavaa lähdetukea ilmiön esihistoriallisuudelle ei saatu. Likamaan luonne ja sijainti humuksen alla saattavat viitata kiinteään muinaisjäännökseen. Tämän selvittämiseksi tarvitaan jatkotutkimuksia. Ruutuun 222/546 sijoittui kivennäismaan vaihettumiskohta. Humuksen ja likamaan alla oli länteenpäin mentäessä hiesua ja itäänpäin moreenia. Lisäksi on todettava, että ojan länsipään linjaus välillä 222/528-538 (10 m) suunnattiin epähuomiossa paalun 223/528 eteläpuolelle. Näin ollen koeoja ei asettunut maastoon suoraan, vaan koeojan keskivaiheille paalujen 222/538;223/538 kohdalle muodostui kulma. Kartat on kuitenkin piirretty suoraan linjaan. Koska oja vuorattiin ennen täyttämistä rakennusmuovilla, erehdyksestä huolimatta sen asema maastossa on paikallistettavissa.

Koeoja 11; 220-226/559

Pintakerros ja humus poistettiin koneellisesti. Pinnan (4-5 cm) alla oli ohuehko humuskerros (8-10 cm). Kivennäismaa oli kellertävää moreenia. Ruudussa 224/559 todettiin pari miehennostoista kiveä. Koeojassa ei ollut nykyaikaisia jäänteitä, mutta myöskään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä ei havaittu. Ohut humuskerros viittasi maan tasoittamiseen liittyvään toimintaan.

Koeoja 12 ; 202-210/572.5

Pintakerros ja humus poistettiin koneellisesti. Pintakerros oli vahvuudeltaan noin 4-5 cm. Humuskerros (35-50 cm) oli väriltään tummaa, paikka paikoin mustaa, möyheää multaa ja voimakkaasti sekoittunutta, tunkiomaista. Löydöstö oli lasia, eläimen luita, pulloja, tiiltä, fajanssia. Humuksen alla oli kellertävää moreenia. Ruutuun 202/572 tehtiin koepisto likamaaläiskän kohdalle. Esille ei tullut mitään, mikä antaisi aiheutta jatkotutkimuksiin.

Koeoja 13; 194-204/616

Pintakerros ja humus poistettiin koneellisesti. Pintakerroksen (5-6 cm) alla oli samantyyppinen musta ja sekainen humuskerros (35-45 cm) kuin koeojassa 12. Kivennäismaa oli kellertävää moreenia, jossa oli tummankeltaisia ja ruskehtavia rikastuneita läiskiä. Kivennäismaan pinnalla havaittiin likamaata, joka tulkittiin nykyaikaiseksi. Ruudussa 198/616 oli savinen ojan vana. Koeojassa ei todettu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Koeoja 14; 132/588-598

Pintakerros ja humus poistettiin koneellisesti. Pintakerroksen (4-5 cm) alla oli täysin sekoittunut kerros. Koeojan länsipäässä oli näkyvissä paikalla olleen kasvihuoneen pohjakiveystä ja kivi-jalkaa. Ojan itäpäässä oli tiili- ja betonikatetta. Ruutuun 132/588 tehtiin koepisto. Humuksen vahvuudeksi todettiin 20-25 cm. Humuksen alla oli kellertävää moreenia. Mitään merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä ei tehty.

Alue 1; 223-235/547-750 (36 m²)

Alue 1 avattiin Aulangonniemen länteen viettävän rinteen yläosan tasanteelle. Pintakeroksia kuorittiin koneellisesti noin 20-25 cm. Ensimmäisessä sekoittuneessa tasossa (taso 1) oli siellä täällä näkyvissä jo kivennäismaata, joka oli kellertävää, erikokoisia kiviä sisältänyttä moreenia. Likamaapatja, joka oli todettu ojassa 10, jatkui koalueelle. Ruutuja 223-225/547-548, koeojaan 10 rajoittuvaa osaa, alennettiin kuorinnan jälkeen noin 40 cm. Nämä muodostivat toisen sekoittuneen ja kolmannen sekoittuneen kerroksen. Tämä työ ei kuitenkaan tuonut mitään lisäselvyyttä likamaan luonteeseen. Alueen 1 muita ruutuja alennettiin kuorinnan jälkeen noin 15-20 cm = toinen sekoittunut taso. Tässä tasossa havaittiin ruudun 231/547 länsiprofiilin tuntumassa merkkejä nokimaasta ja kohdan vastakkaisen profiilin puolella viitteitä ojasta, joka näkyi tasossa savivanana ja profiilissa taskuna. Tasossa oli lukuisia kiviä, mutta ne eivät muodostaneet hahmotettavissa olleita rakenteita. Lisäksi muutamat suurimmat kivet siirtyivät jonkin verran alkuperäisiltä paikoiltaan pintamaata koneella poistettaessa. Ruudun 231/547 nokimaan luonteen selvittämiseksi päätettiin se

kaivaa syvemmälle. Ensimmäistä kivikerrosta kaivettaessa kävi ilmeiseksi, että kysymyksessä oli liesikiveys. Hieman epämääräisen luonteen vuoksi se tulkittiin tässä vaiheessa nykyaikaiseksi. Liesikontekstista löytyneet kaksi keramiikanpalasta (KM 26000:15,16) viittasivat sitä vastoin esihistorialliselle ajalle. Liedessä oli neljä kivikerrosta. Mitään esineellisiä lisätodisteita lieden ajoittamiseksi ei saatu. Ruudusta 223/547, ensimmäisestä sekoittuneesta kerroksesta otettiin talteen lasitetun keramiikan pala (KM 26000:14), joka mahdollisesti on vanhempaa kuin esimerkiksi 1700-luvun tavara.

Koepuoppa 1; 258-260/569

Pintakerros (4-6 cm) poistettiin levyinä. Kuopassa oli noin 40-45 cm täytemaata, jonka alla oli vanha maanpinta. Täytemaa ja tämän alapuolella ollut kerros olivat vahvasti sekoittuneita, tunkiomaisia. Jätteidensä seassa oli paljon tallin kattotiiltä. Noin 80 cm syvyydessä alkoi kivennäismaa, joka tässä kuopassa oli kellertävää hiekkaa. Koekuopassa ei todettu irtaimia tai kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Koekuoppa 2; 266/571-573

Pintakerros (2-4 cm) poistettiin levyinä. Humuksen (30-35 cm) alla kellertävässä, karkeassa hiekassa, näkyi kolme likamaaläikkää ja joitakin pään kokoisia kiviä. Läiskät hävisivät syvemmälle kaivettaessa. Mitkään havainnot eivät viitanneet muinaisjäännökseen.

Koekuoppa 3; 288-290/534

Vain ohut karike peitti koekuopan pintaa. Tämän alla oli mullan ja saven sekainen humuskerros (15-20 cm). Kivennäismaa oli tässä kuopassa saven ja hiesun sekaista maata, jossa oli joitakin pään kokoisia kiviä. Kuopassa ei todettu rakenteita, eikä esihistorialliseen aikaan palautuvia löytöjä.

Koekuoppa 4; 330/508

Pintakerros (2-3 cm) poistettiin levyinä. Humuskerroksessa, joka oli noin 15-16 cm paksu, oli lukuisia pään kokoisia kiviä. Humuksen ja kivennäismaan raja oli selvästi havaittavissa. Kivennäismaa

oli väriltään harmahtavaa hiesua. Anomaliaita, eikä löytöjä todettu.

Pohjoisen laidunalueen kairauksissa ei havaitu mitään, mikä olisi vaatinut jatkoselvitystä.

3.3 Näytteet

Ruudun 231/547 liedestä saatiin kolme hiilinäytettä. Hiilet poimittiin pinseteillä minigrippusseihin. Näytteet on numeroitu 1-3. Lisäksi niillä on KM-numerot 26000:18-20. Kaikki kolme näytettä on puhdistettu ja lähetetty analysoitaviksi joulukuussa 1990.

Näyte 1 (28.8.1990):

x = 231.60, y = 547.50, z = 88.40-88.45 (syvyys 42-47 cm), 1.kivikerros, näytettä vain 4 g, lisää ei saatavissa.

Näyte 2 (29.8.1990):

x = 231.70, y = 547.30, z = 88.35 (syvyys 52 cm), 2.kivikerros, näytettä vain 4 g, lisää ei saatavissa.

Näyte 3 (29.8.1990):

x = 232.00, y = 547.15, z = 88.22 (syvyys 65 cm), 3.kivikerros, näytettä 10 g, lisää ei saatavissa.

4 Yhteenveto

Hämeenlinnan Aulangonniemen koekaivaus tuli museoviraston tutkimusohjelmaan maanomistajien julkistettua niemeä koskevat rakennussuunnitelmansa. Hanke sijoittuu alueelle, josta on löytynyt rautakautisia aseita. Esineiden löytökonteksti viittaa kiinteään muinaisjäännökseen.

Alueella on tehty vuosien kuluessa useita puistoarkkitehtuurin ihanteiden mukaisia maantasoitus-, pengerrys- ja istutustöitä. Nykyisin Aulangonniemi on hevosharrastajien käytössä tallirakennuksineen ja laitumineen. Silmämääräisellä tarkastelulla ei paikalla voida havaita mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Koekaivaus suoritettiin elokuussa 1990. Tutkimussuunnitelman lähtökohtana oli olettamus rautakautiseen asutuksikseen välttämättä

kuuluvista kolmesta tekijästä. Nämä tekijät ovat 1) kalmisto, 2) asuinpaikka, 3) rintapellot. Koska tiedossa olevat muinaisesineet on luultavimmin löydetty haudasta, tutkimusten painopisteenä oli kalmiston paikallistaminen. Toissijaisesti selvitettiin asuinpaikkaan liittyvää kysymystä. Samalla tarkkailtiin muita merkkejä, jotka saattaisivat liittyä esihistoriallisen ajan omavaraistalouteen.

Tutkimusalueen laajuus oli yli 30 000 m², josta tutkittiin 196.5 m² eli 0.65 %. Tutkimuksissa ei havaittu jälkiä hautauksista. Sen sijaan koeojassa 10 ja alueella 1 todettiin kiveystä ja likamaata, jotka saattavat viitata kiinteään muinaisjäännökseen. Poikkeava humuskerros oli todettavissa koeojan 8 pohjoispäässä. Lisäksi alueella 1 tuli esille liesikiveys, josta löytyi keramiikkaa. Toistaiseksi ei voida sanoa, ovatko saviastianpalat ja liesi samanaikaisia. Jos näin on, Aulangonmiemellä on ollut toimintaa esihistoriallisella ajalla. Jatkotutkimukset edellä mainituilla alueilla voivat tuoda asiaan lisävalaisua.

Museovirastossa 22.2.1991

Maija Tusa

5 Luettelot

5.1 Negatiiviluettelo

- 83184 (Kuva 1) Miekan löytöpaikka tallin ja parvisillan kohdalla. Kuva etelästä.
- 83185 (Kuva 2) Miekan löytöpaikka tallin ja parvisillan kohdalla. Kuva luoteesta.
- 83186 Yleiskuva tallin pihapiiristä. Kuvattu parvisillalta. Kuva pohjoisesta.
- 83187 (Kuva 3) Yleiskuva tallin takaa. Kuva koillisesta.
- 83188 (Kuva 5) Yleiskuva ratsastusmaneesin nurkalta kuusi-aidan eteläpuolen horsmikosta. Kuva idästä.
- 83189 Tallin länsipuolelle paalutetaan koeojaa. Kuva lännestä.
- 83190 Tallin takana olevaa tunkioryteikköä raivataan. Kuva etelästä.
- 83191 (Kuva 6) Koeoja 1 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.
- 83192 Koeoja 2 työn alla. Kuva koillisesta.
- 83193 (Kuva 7) Koeoja 2 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.
- 83194 (Kuva 4) Koeojat 1 & 2 peitettyinä. Kuva itäkoillisesta.
- 83195 (Kuva 8) Koeoja 3 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 83196 (Kuva 9) Koeoja 4 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 83197 (kuva 10) Koeoja 5 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 83198 Koeruutu 3; 288/534 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.
- 83199 Työkuva: koeojaa 8 kaivetaan. Kuva etelästä.
- 83200 (Kuva 12) Koeoja 8; kiveys rudussa 298/582. Kuva pohjoisesta.
- 83201 (Kuva 13) Koeoja 8; pohjoisruudut pohjatasossa. Kuva etelästä.
- 83202 Koeoja 7; kivennäismaan pinta. Kuva etelästä.
- 83203 Koeoja 6; kivennäismaan pinta. Kuva idästä.
- 83204 (Kuva 19) Koeoja 10 itäpäätä; itäisimmässä osassa kiveys ja likamaata. Kuva lännestä.
- 83205 Koeoja 10 länsipäätä. Kivennäismaan pinta. Kuva idästä.
- 83206 (Kuva 20) Koeoja 10 itäpäätä; kiveys ja likamaata ruudussa 222/546. Kuva lännestä.
- 83207 Koeoja 12; kivennäismaan pinta. Kuva pohjoisesta.
- 83208 (Kuva 14) Koeoja 11; kivennäismaan pinta. Kuva etelästä.
- 83209 (Kuva 15) Koeoja 13; kivennäismaan pinta. Kuva pohjoisesta.
- 83210 (Kuva 16) Koeoja 14; kivennäismaan pinta. Kuva idästä.
- 83211 (Kuva 18) Alue 1, ruudut 223/547-549, taso 2 = 2. sekoittunut taso. Kuva lännestä.
- 83212 (Kuva 17) Alue 1, eteläpäätä, taso 2 = 2. sekoittunut taso. Kuva pohjoisesta.
- 83213 Koeoja 6; kiveystä ruudussa 256/552. Kuva pohjoisesta.
- 83214 Alue 1, ruudut 223/547-549, taso 3 = kivennäismaan pinta. Kuva luoteesta.
- 83215 Koeoja 6, likamaaluvio ruudussa 256/546. Kuva koillisesta.
- 83216 (Kuva 23) Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 1. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 83217 Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 1. kivikerros. Kuva kaakosta.

- 83218 Koeoja 10, ruudut 222/547-549 pohjatasossa. Kuva luoteesta.
- 83219 Alue 1, ruudut 223/547-549 pohjatasosa. Kuva luoteesta.
- 83220 (Kuva 21) Koeoja 10, ruudut 222/547-549 pohjatasossa. Kuva lännestä.
- 83221 (Kuva 22) Alue 1, liettä kaivetaan. Kuva pohjoisluoteesta.
- 83222 (Kuva 24) Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 2. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 83223 (Kuva 25) Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 3. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 83224 (Kuva 26) Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 4. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 83225 koeojaa 3 täytetään pyöräkuormaajalla. Kuva etelästä.
- 83226 (Kuva 11) Alueet 3-5 peitettynä. Kuva kaakosta.
- 83227 Koeoja 12 peitettynä. Kuva lounaasta.
- 83228 Koeojaa 11 siivotaan. Kuva pohjoisesta.
- 83229 (Kuva 28) Aluetta 1 siivotaan Kuva pohjoisesta.
- 83230 Koeoja 14 peitettynä. Kuva etelästä.
- 83231 (Kuva 27) Panoraama Aulangonniemen länteen viettävältä rinteeltä. Vasemmalla ratsastusmaneesi. Oikealla olevan rakennuksen ja pensaikon edessä alue 1 ja koeoja 10 peitettynä. Kuva lännestä.
- 83232 (Kuva 27) Panoraama Aulangonniemen länteen viettävältä rinteeltä. Vasemmalla ratsastusmaneesi. Oikealla olevan rakennuksen ja pensaikon edessä alue 1 ja koeoja 10 peitettynä. Kuva lännestä.
- 83233 (Kuva 27) Panoraama Aulangonniemen länteen viettävältä rinteeltä. Vasemmalla ratsastusmaneesi. Oikealla olevan rakennuksen ja pensaikon edessä alue 1 ja koeoja 10 peitettynä. Kuva lännestä.
- 83234 Työryhmä: rapuilla istumassa vasemmalta Terhi Kettunen, Toni Lintonen, Janne Hakanen, Aila Laakso; takana vasemmalta Minna Kähtävä, Nina Strandberg, Anu Lehtonen, Petri Kuljun-Kuljuntausta.
- 83235 (Kuva 30) Työryhmä: rapuilla istumassa vasemmalta Terhi Kettunen, Toni Lintonen, Janne Hakanen, Aila Laakso; takana vasemmalta Minna Kähtävä, Nina Strandberg, Anu Lehtonen, Petri Kuljun-tausta.
- 83236 Koeoja 13 peitettynä. Kuva kaakosta.
- 83237 Koeoja 13 peitettynä. Kuva pohjoisesta.
- 83238 Koeoja 6 peitettynä. Kuva länsilounaasta.
- 83239 Koeoja 8 peitettynä. Kuva etelälounaasta.
- 83240 Miekkan löytöpaikka tallin nurkalla. Kuva pohjoisesta.
- 83241 (Kuva 29) Alue 1 peitettynä. Kuva pohjoisluoteesta.

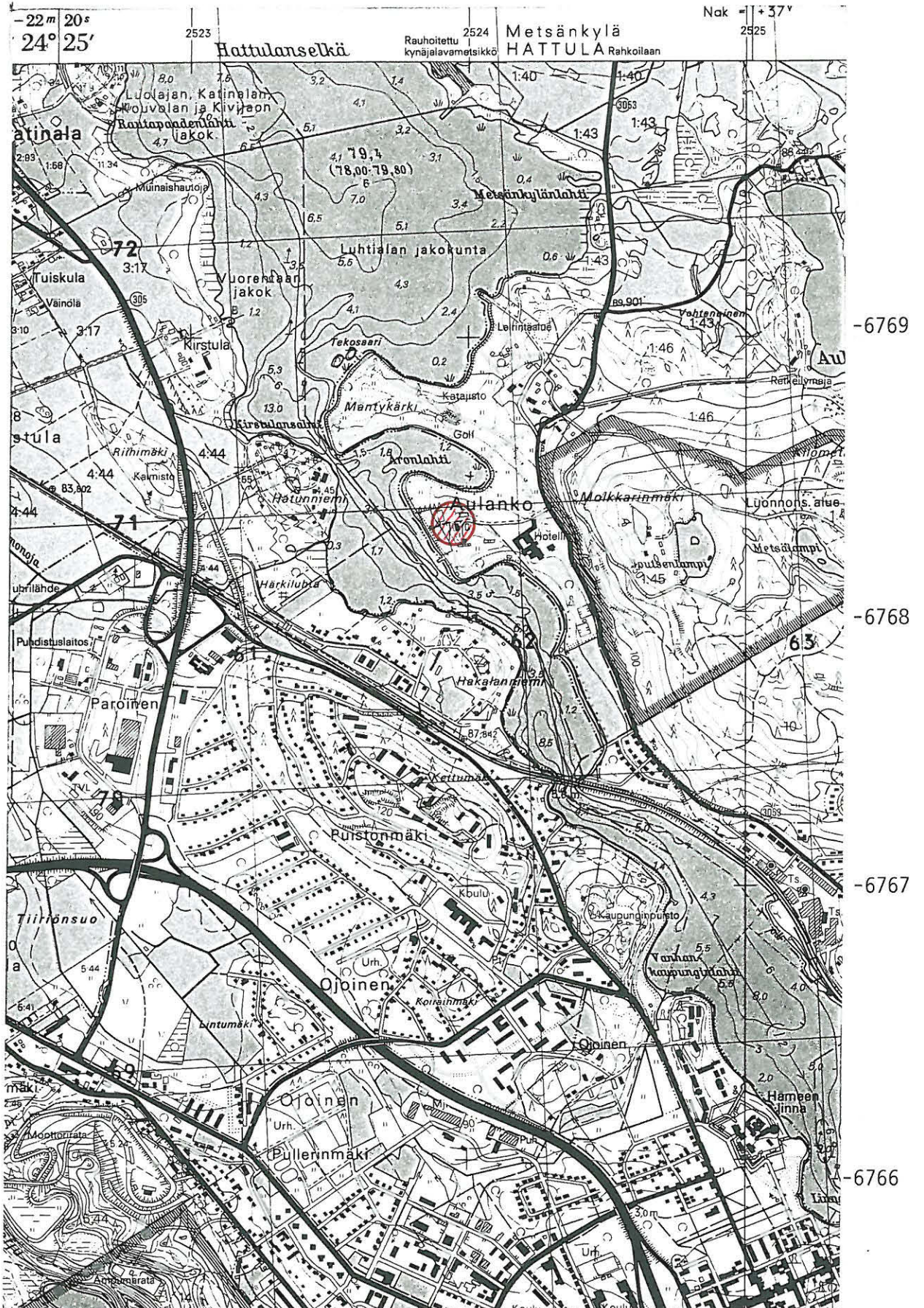
5.2 Dialuettelo

- 21824 Yleiskuva tallin aukiolta. Kuva kaakosta.
- 21825 Keihäänkärkien löytöpaikka kuusiaidan pohjoispuolella.
Kuva itäkoillisesta.
- 21826 Yleiskuva keihäänkärkien löytöpaikalta maneesin ja kuusiaidan tuntumassa. Kuva länsilounaasta.
- 21827 Yleiskuva Aulangonniemen länteen viettävältä rinteeltä. Keramiikan löytöpaikka rakennuksen ja pensaikon edessä. Kuva lännestä.
- 21828 Koeoja 1 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.
- 21829 Koeoja 2 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.
- 21830 Koeoja 3 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 21831 Koeoja 4 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 21832 Koeoja 5 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.
- 21833 Koeoja 8, kiveys ruudussa 298/582. Kuva pohjoisesta.
- 21834 Koeoja 8, eteläpään ruudut pohjaan kaivettuina. Kuva pohjoisesta.
- 21835 Koeoja 6, kivennäismaan pinta. Kuva idästä.
- 21836 Koeoja 7, kivennäismaan pinta. Kuva etelästä.
- 21837 Koeoja 11, kivennäismaan pinta. Kuva etelästä.
- 21838 Koeoja 12, kivennäismaan pinta. Kuva pohjoisesta.
- 21839 Koeoja 13, kivennäismaan pinta. Kuva pohjoisesta.
- 21840 Koeoja 14, kivennäismaan pinta. Kuva idästä.
- 21841 Koeoja 10 itäpää, itäisimmässä osassa kiveys ja likamaata. Kuva lännestä.
- 21842 Koeoja 10 itäpää, itäisimmässä osassa kiveys ja likamaata ruudussa 222/547. Kuva lännestä.
- 21843 Alue 1, taso 1 = konekuorinnan jälkeinen taso. Kuva pohjoisesta.
- 21844 Alue 1, taso 2 = 2. sekoittunut taso. Kuva pohjoisesta.
- 21845 Alue 1, ruudut 223-225/547-549, taso 2 = 2. sekoittunut taso. Kuva lännestä.
- 21846 Alue 1, ruudut 223-225/547-549, pohjaan kaivettuina. Kuva luoteesta.
- 21847 Alue 1, liettä ruudussa 231/547 kaivetaan. Kuva pohjoisesta.
- 21848 Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 1. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 21849 Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 2. kivikerros. Kuva koillisesta.
- 21850 Alue 1, liesi ruudussa 231/547, 3. kivikerros. Kuva koillisesta.

5.3 Karttaluettelo

Ote peruskartasta 2131 09 HÄMEENLINNA 1:20 000		A4	s.19
Yleiskartta	1:1000	A3	s.20
Peitekartta suunnitellusta rakennuksesta,	1:1000	A3	s.21
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeojat 1,2,	1:100	A4	s.22
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeojat 3-5,	1:100	A3	s.23
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeojat 6,6A,7, koekuopat 1,2,	1:100	A3	s.24
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeoja 8, koe- kuoppa 3,	1:100	A4	s.25
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeojat 10,11,	1:100	A4	s.26
Pinta- ja pohjavaaituskartta, koeojat 12-14,	1:100	A3	s.27
Pinta- ja pohjavaaituskartta, alue 1,	1:100	A4	s.28
Tasokartta, taso 1, koeojat 6,6A,7,	1:50	A3	s.29
Profiilikartta, koeoja 8, linja 582, länsi- seinämä,	1:25	A3	s.30
Tasokartta, taso 1, koeoja 10,	1:50	A3	s.31
Profiilikartta, koeoja 10, linja 222, etelä- seinämä,	1:25	A3	s.32
Tasokartta, taso 1, koeojat 11-13,	1:50	A3	s.33
Tasokartta, taso 1, koeoja 14,	1:50	A4	s.34
Tasokartta, taso 1, alue 1, ruudut 223/ 547-548,	1:50	A4	s.35
Tasokartta, taso sekoittunut 2, alue 1,	1:50	A4	s.36
Profiilikartta, alue 1, linja 547, länsi- seinämä,	1:25	A3	s.37
Yksityiskohtakartta, alue 1, liesi (231/547), 1.kivikerros,	1:10	A4	s.38
Yksityiskohtakartta, alue 1, liesi (231/547), 2.kivikerros,	1:10	A4	s.39
Yksityiskohtakartta, alue 1, liesi (231/547), 3.kivikerros,	1:10	A4	s.40
Yksityiskohtakartta, alue 1, liesi (231/547), 4.kivikerros,	1:10	A4	s.41

M. Tusa 1990

Ote peruskartasta 2131 09 HÄMEENLINNA (1989)

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Yleiskartta

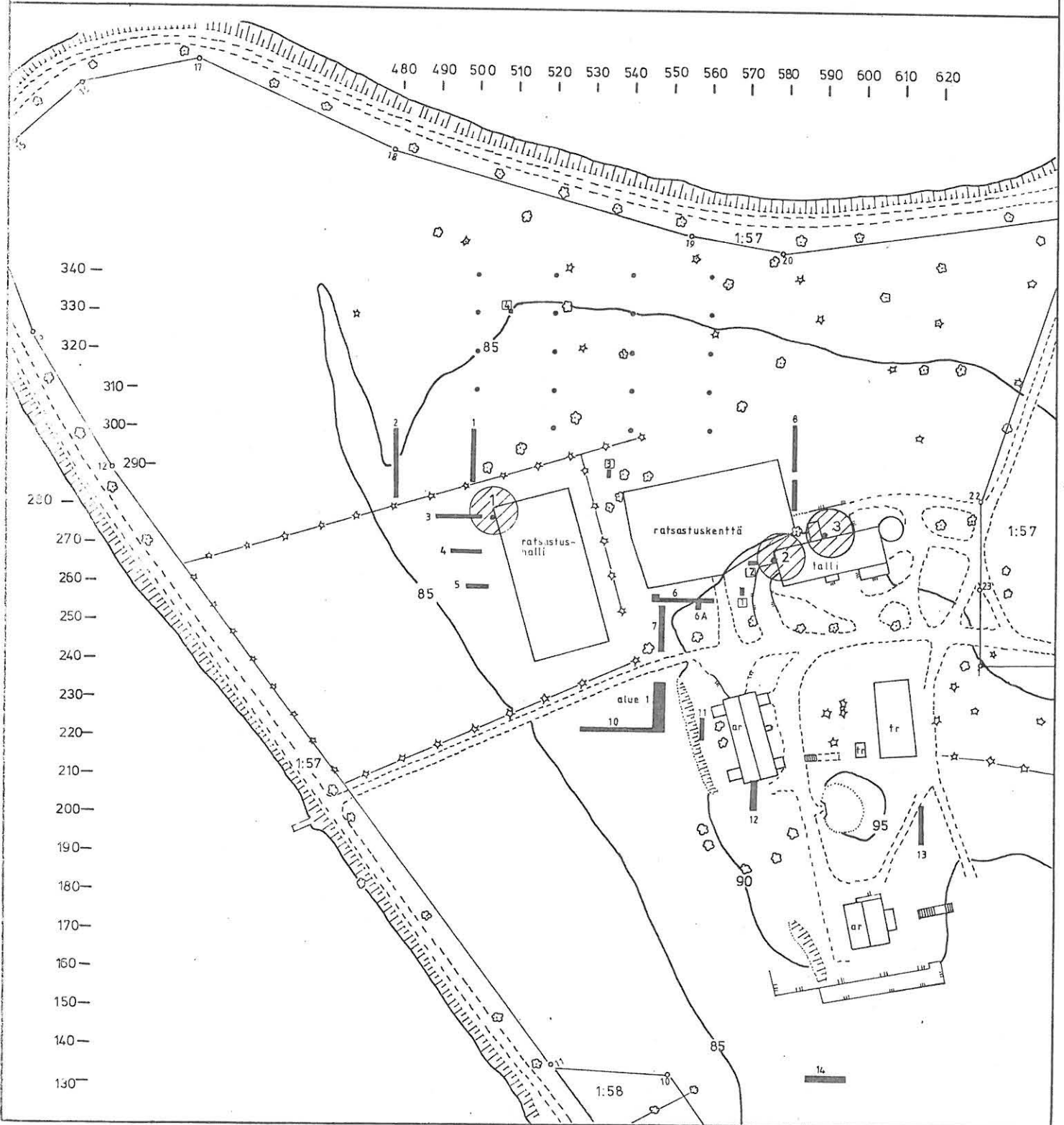
mk ~~1:1000~~ 20 m

Pohjana käytetty Hämeenlinnan kaupungin rak. viraston pohjakarttaa 1:1000

piirt. Nina Strandberg

- ⊗ lehtipuu
- * havupuu
- |||| jyrkänne
- - - kulkutie
- 1-14 koeojien numerot
- koeuoppien numerot
- kairauspiste
- ⊗ (2) kaksiteräisen miekan KM 3180:1 löytökohta Sarasmon mukaan

- ⊗ (3) kaksiteräisen miekan KM 3180:1 löytökohta Saukkosen mukaan
- ⊗ (1) keihäänkärjen KM 3180:2 löytökohta Sarasmon mukaan

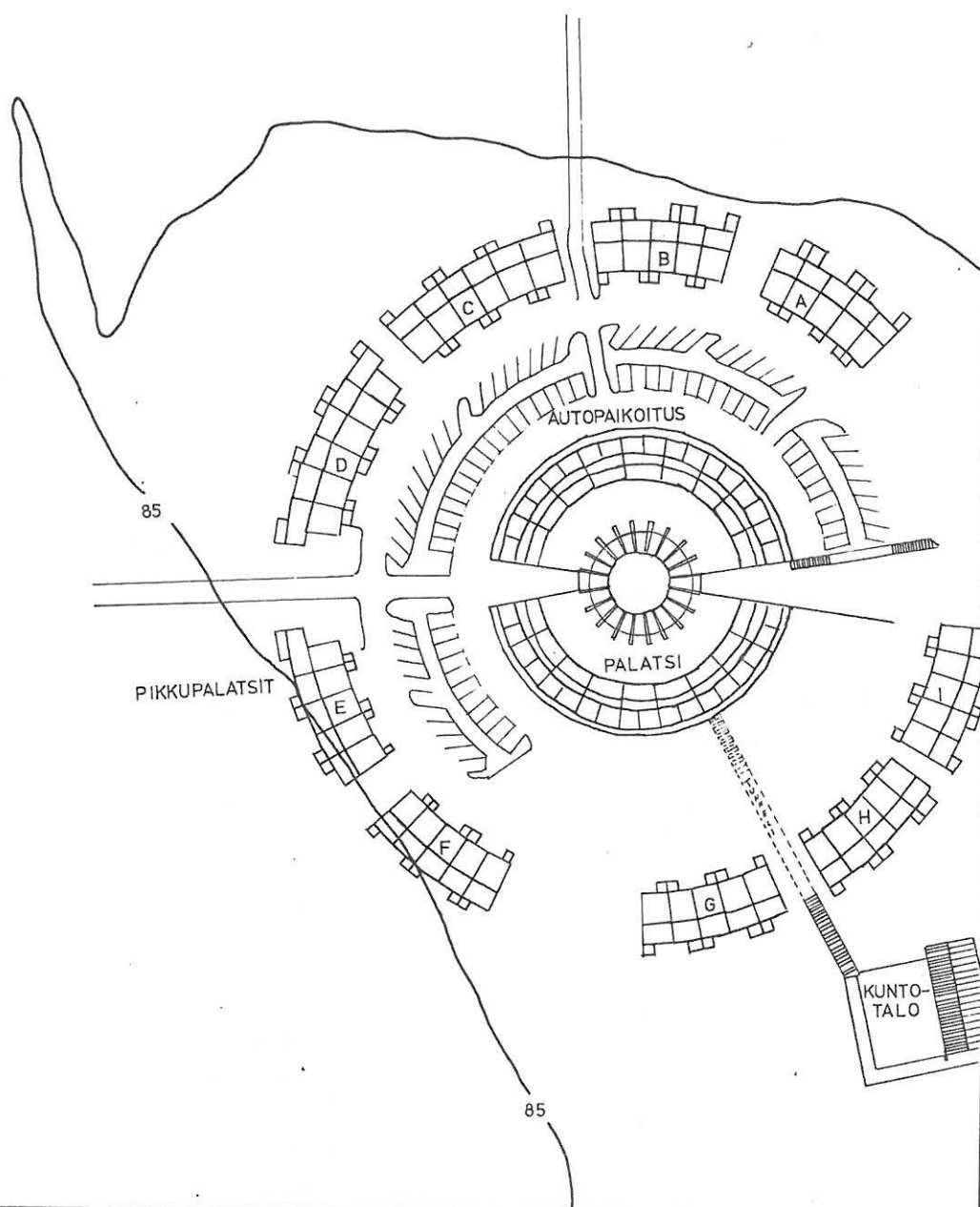

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Peitekartta suunnitellusta rakennuksesta
mk 1:1000 20 mPohja pienennetty Aulangonniemen
asemapiirrokselta 1:500

piirt. Nina Strandberg

HÄMEENLINNA AULANKO

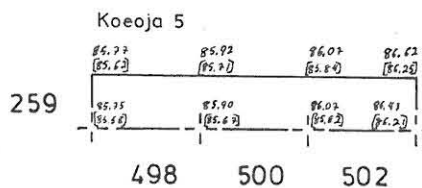
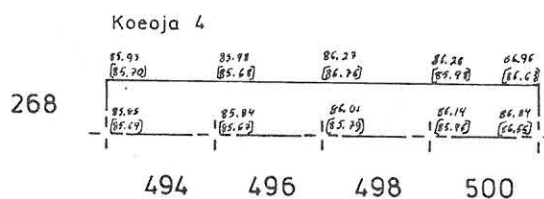
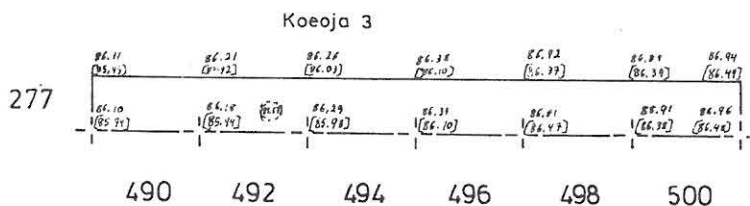
Maija Tusa 1990

Pinta- ja pohjavaaituskartta
koejat 3, 4 ja 5

mk ~~1:100~~ 2m

piirt. Nina Strandberg

86.11 pinaluku
[85.95] pohjaluku

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

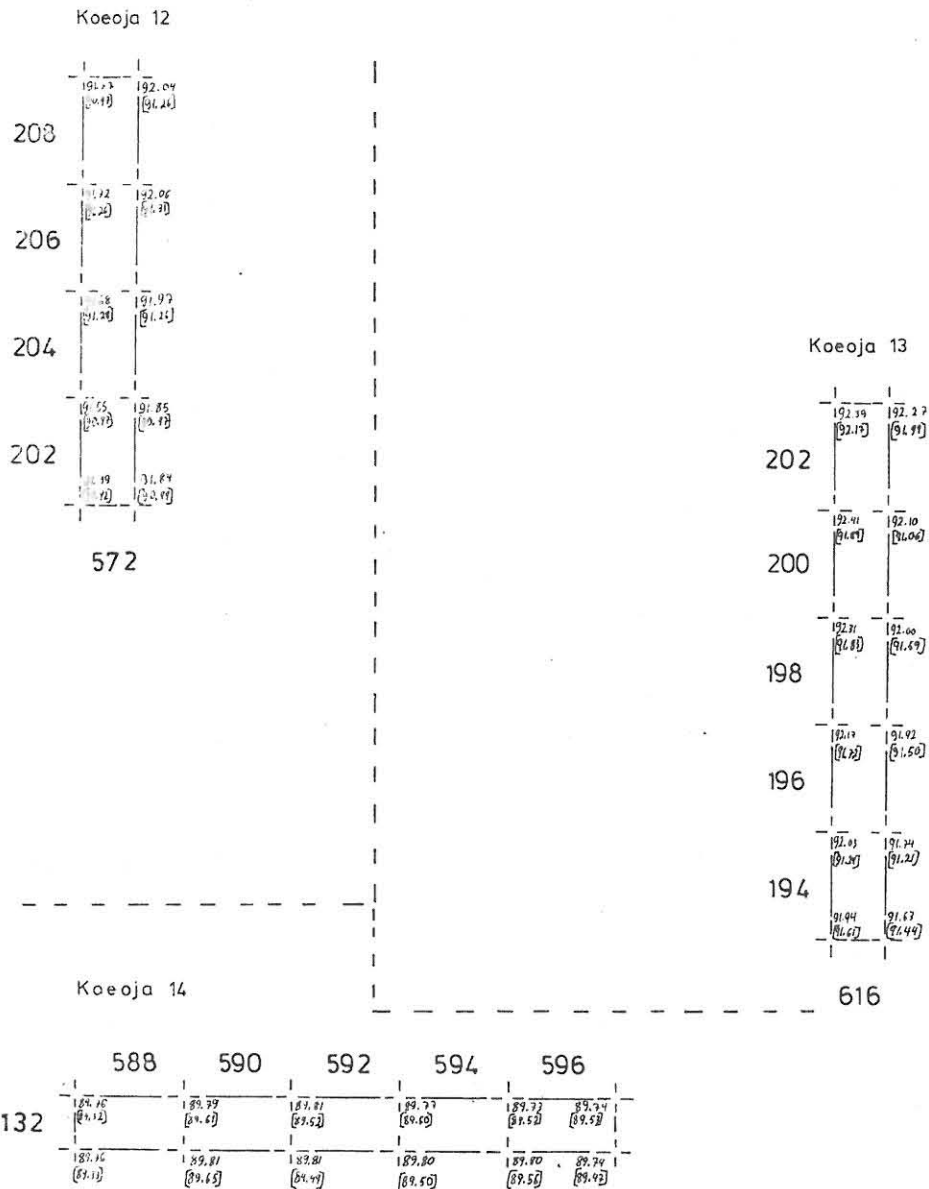
Pinta- ja pohjavaaituskartta
koejat 12, 13 ja 14

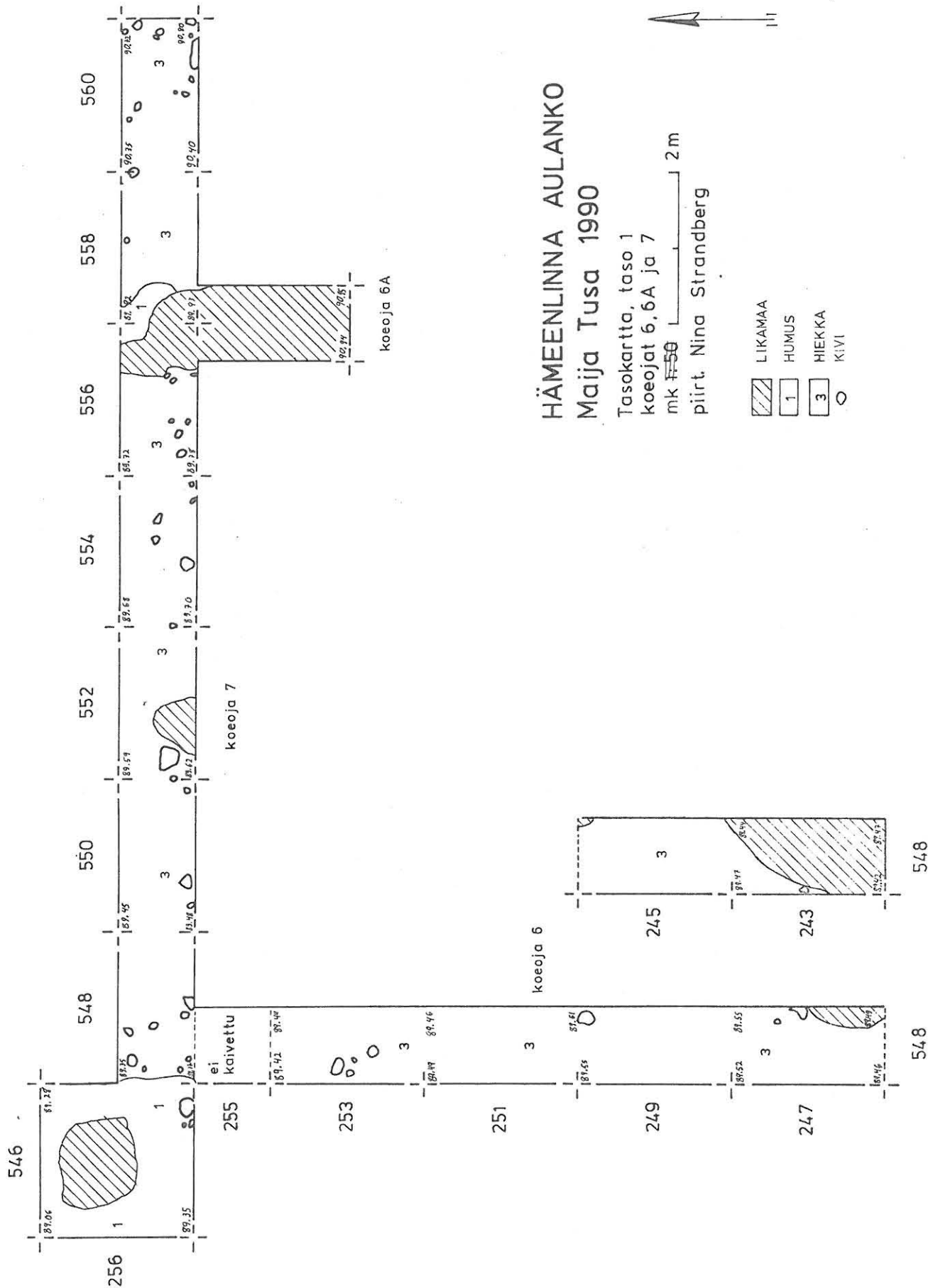
mk ~~1:100~~ 2m

piirt. Nina Strandberg

91,77 pintaluku
89,77 pohjaluku

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Tasokartta, taso 1
 koeojat 6, 6A ja 7
 mk 50
 piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HUMUS
- HIEKKA
- KIVI

HÄMEENLINNA AULANKO

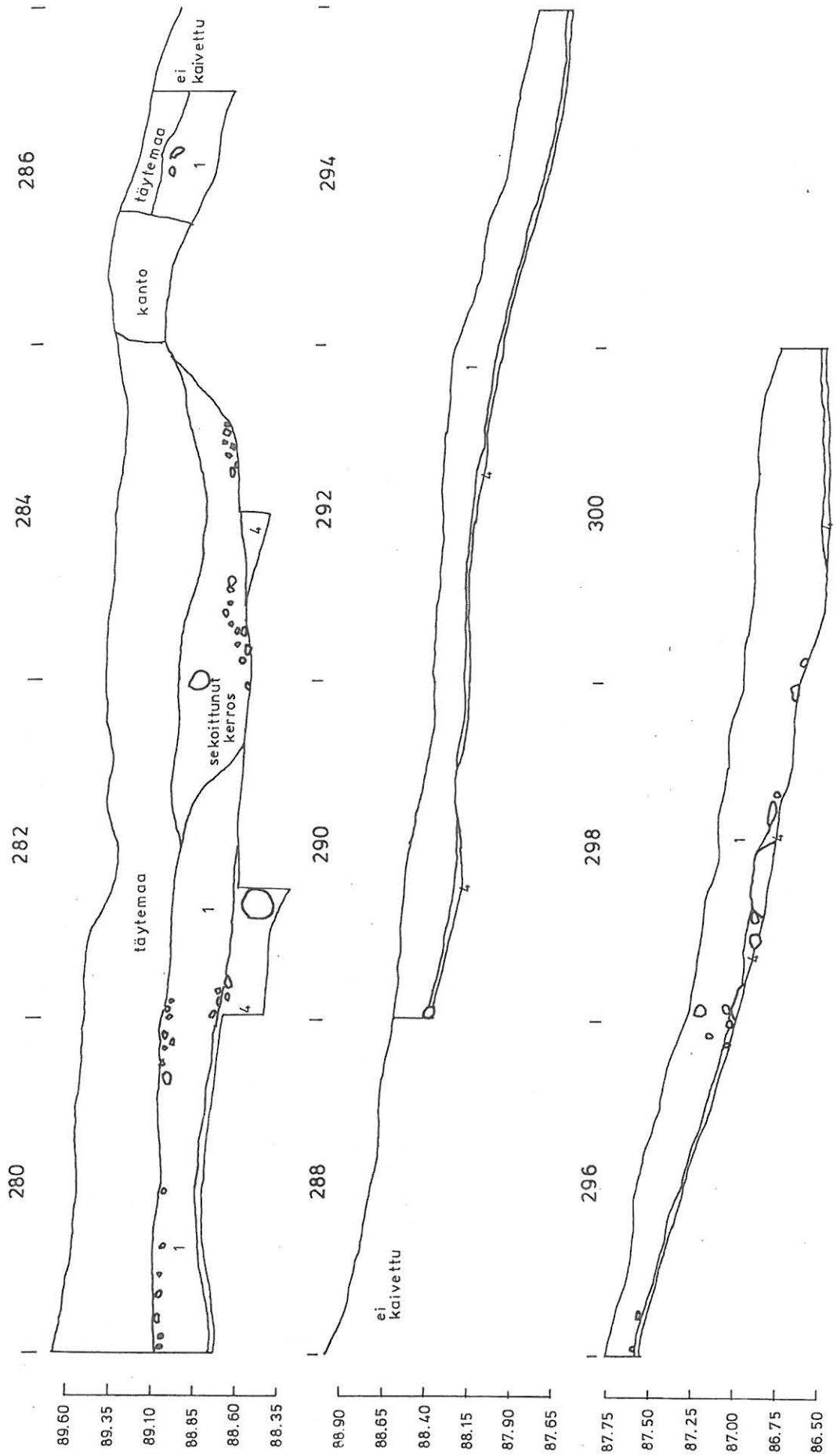
Maija Tusa 1990

Profiili linjasta 582
koeajan 8 länsi-
seinämä

mk ~~125~~
piirt. Nina Strandberg

- 1 humus
- 4 hiesu
- kivi

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Tasokartta, taso 1

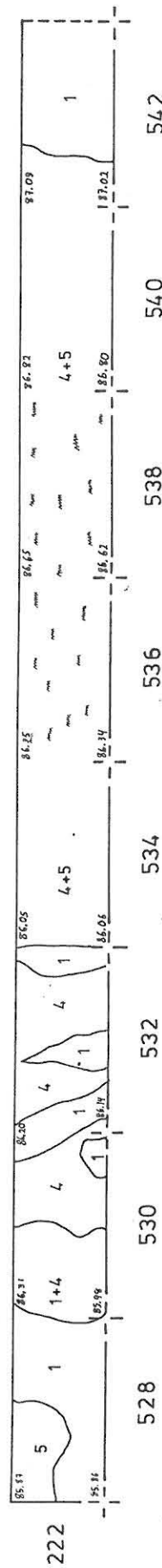
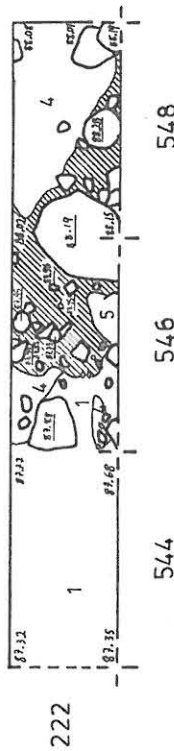
koejoja 10

mk ~~1:50~~ 2m

piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HUMUS
- HIESU
- SAVI
- RUOSTE
- KIVI

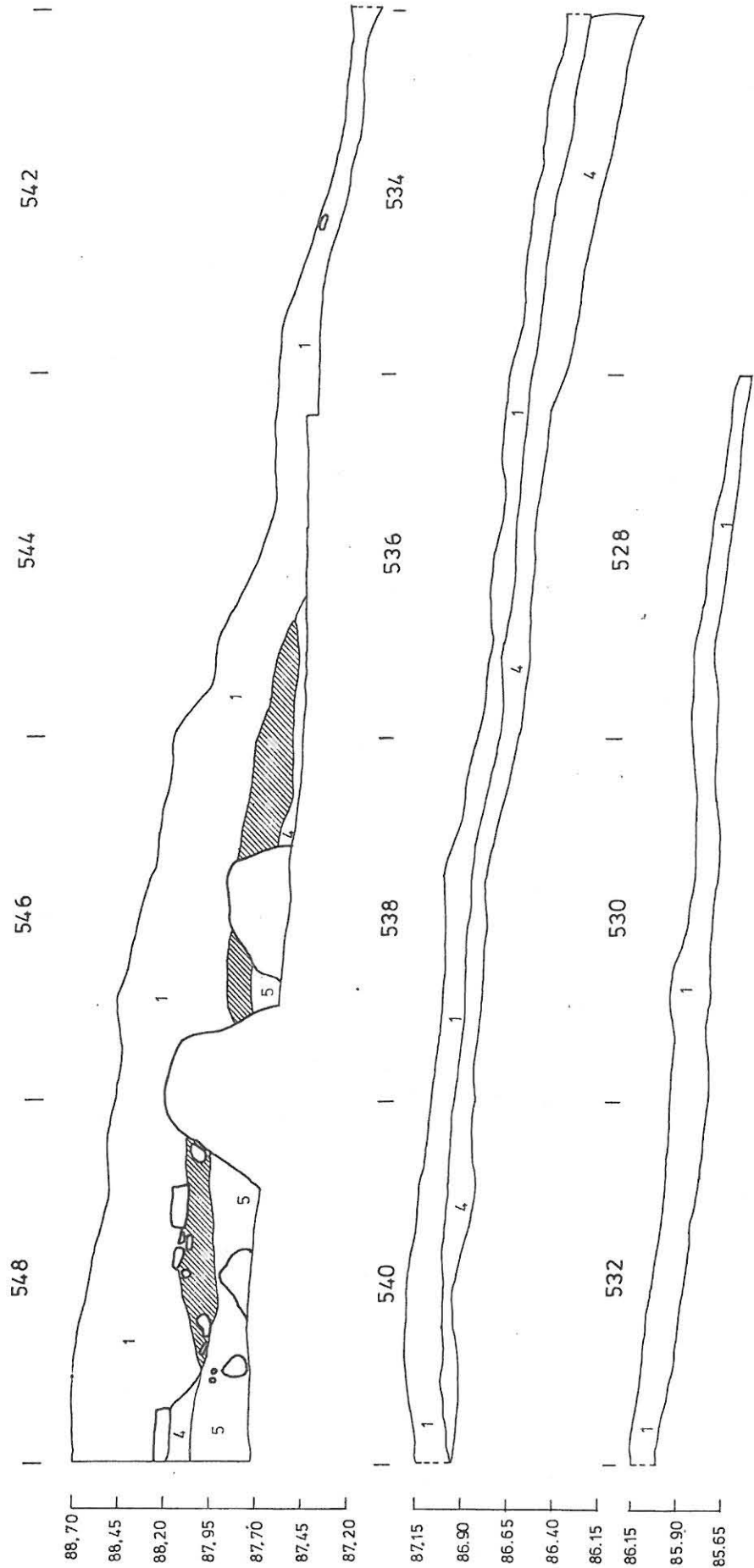
HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Profiili linjasta 222
koojan 10 eteläseinämä

mk 1:25 1m
piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HUMUS
- HIESU
- KIVI
- MORENI

HÄMEENLÄINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

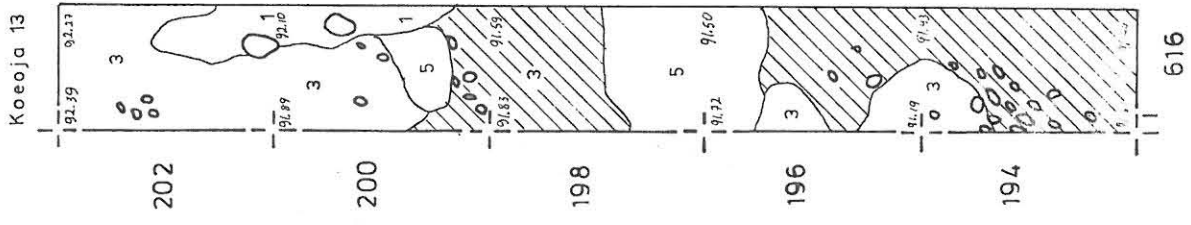
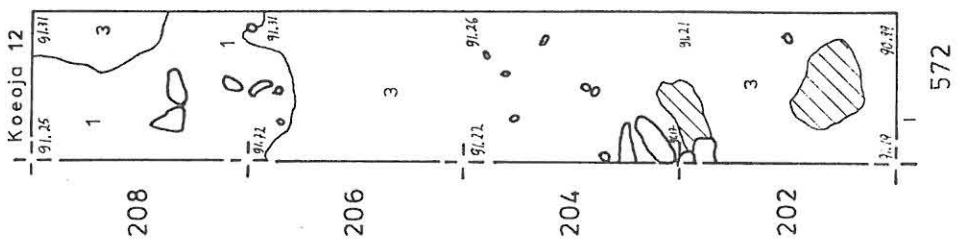
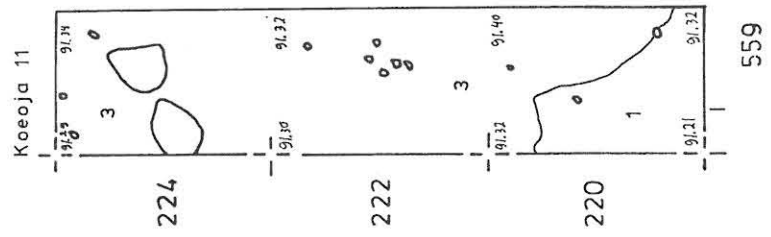
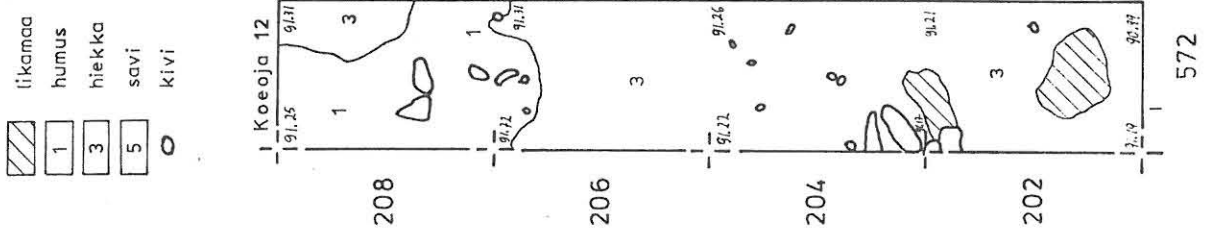
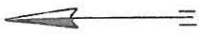
Tasokartta, taso 1

koojeat 11, 12 ja 13

mk 1:50

piirt. Terhi Kettunen

2 m

559

572

616

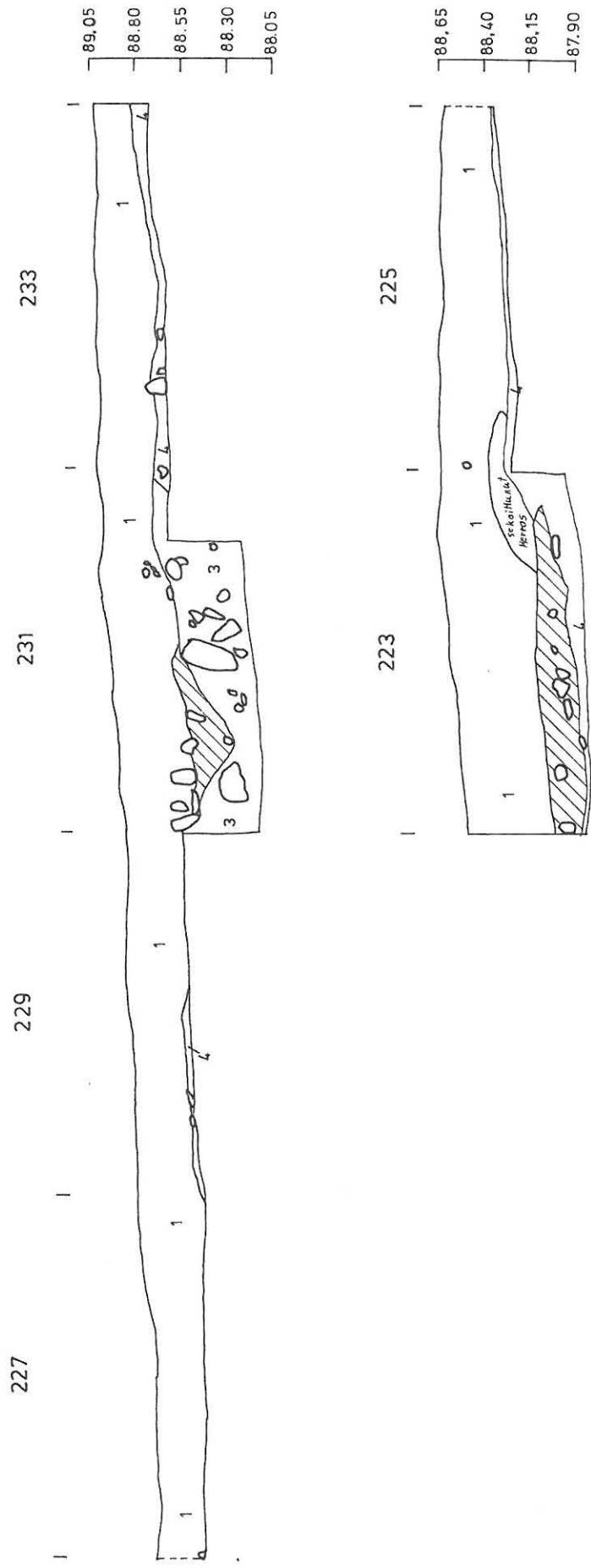
HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Profiili linjasta 547
alueen 1 länsiseinämä

mk ~~25~~ 1m
piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HUMUS
- HIEKKA
- HIESU
- KIVI

s. 22, 25-26, 28, 34-36, 38-41 muoveja
säilytetään arkin välissä

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

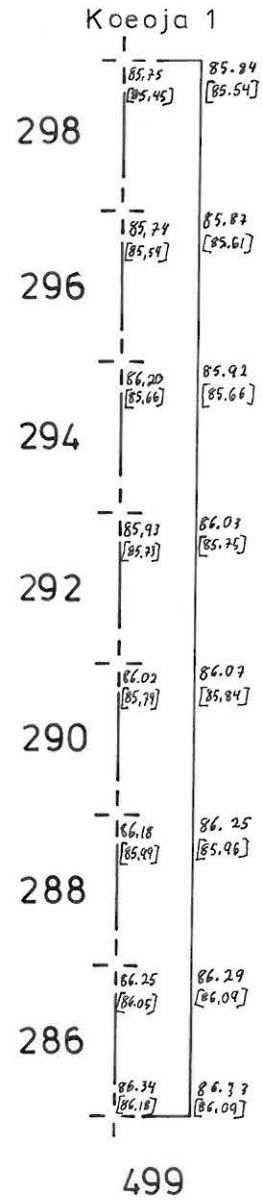
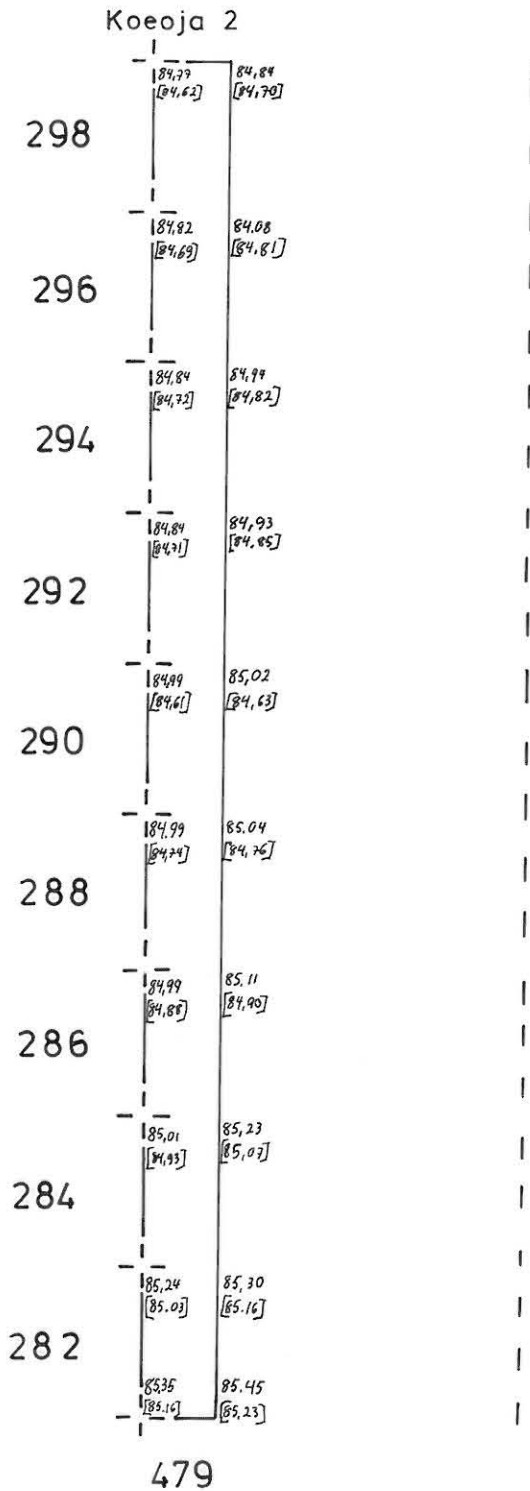
Pinta- ja pohjavaaituskartta
koejat 1 ja 2

mk 1:100 2m

piirt. Nina Strandberg

84,77 pintaluku

[84,62] pohjaluku

HÄMEENLINNA AULANKO

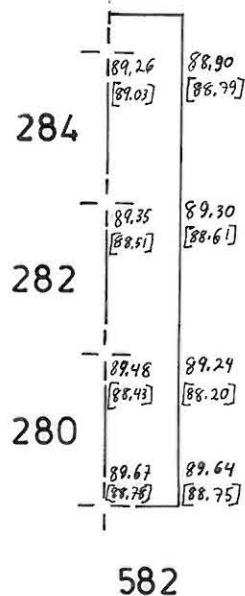
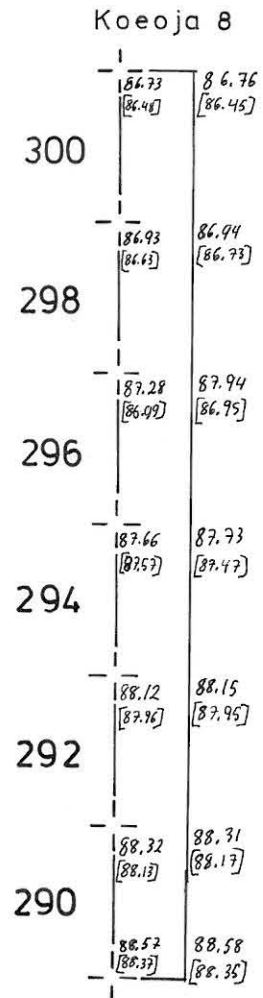
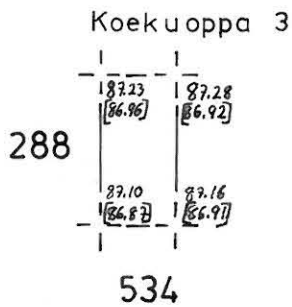
Maija Tusa 1990

Pinta- ja pohjavaaituskartta
koeoja 8 ja koekuoppa 3

mk 1:100 2m

piirt. Nina Strandberg

87.23 pinaluku
[86.96] pohjaluku

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

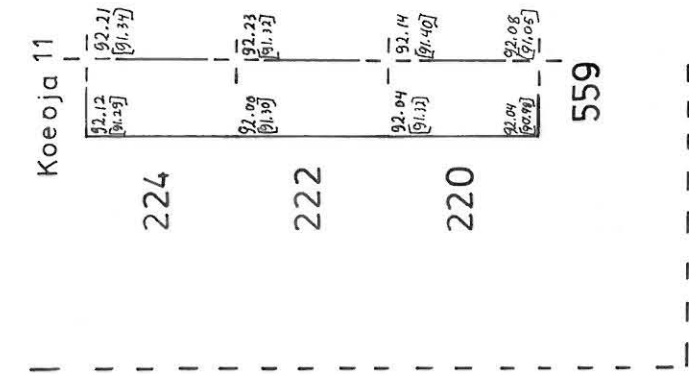
Pinta- ja pohjavaaituskartta

koeojat 10 ja 11

mk 1:100 2m

piirt. Nina Strandberg

86.04 pinaluku
[85.87] pohjaluku

Koeoja 10

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Pinta- ja pohjavaaituskartta
alue 1

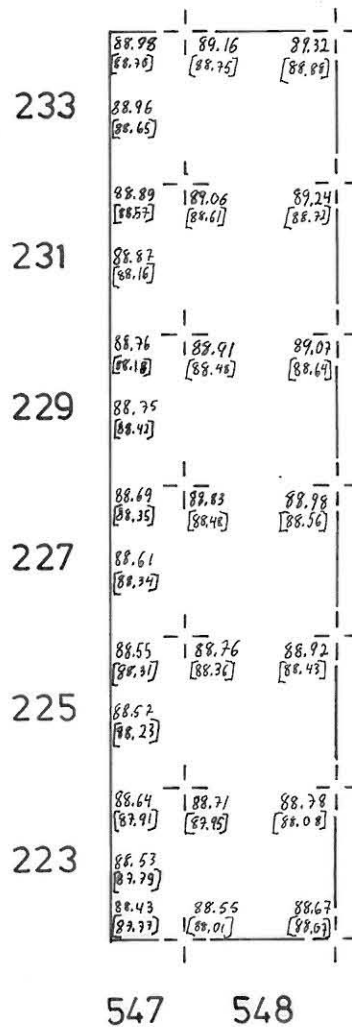
mk 1:100 2m

piirt. Nina Strandberg

88,95 pín taluku
[88,70] pohjaluku

alue 1

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

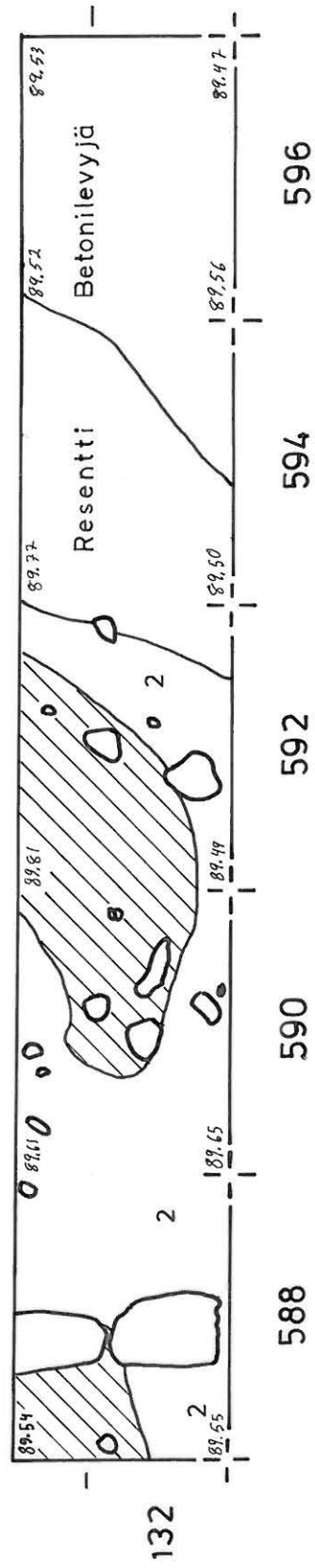
Tasokartta, taso 1

koojoja 14

mk 1:50 2 m

piirt. Nina Strandberg

- likamaa
- moreeni
- kivi

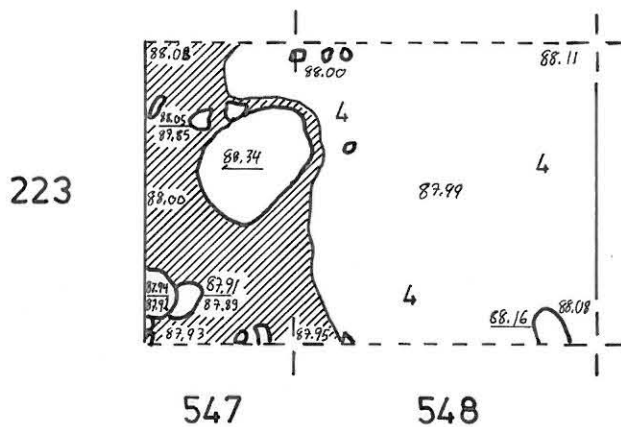

HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Tasokartta, taso 1
 alue 1, ruudut 223/547-548
 mk 1:50 2 m
 piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HIESU
- KIVI

HÄMEENLINNA AULANKO

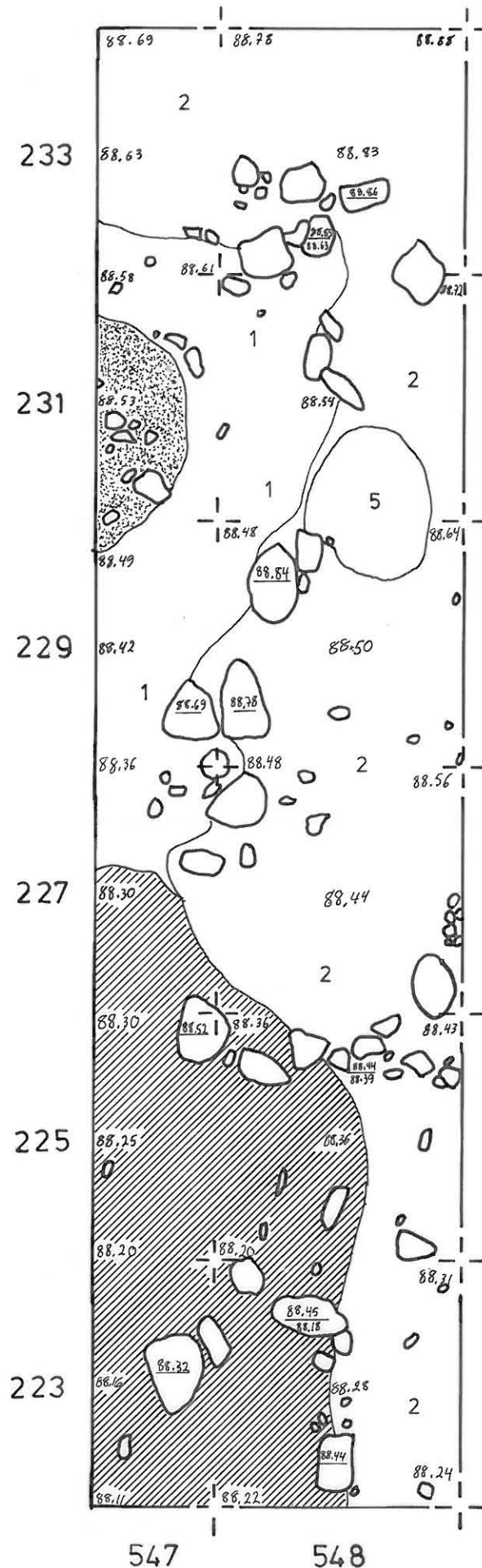
Maija Tusa 1990

Tasokartta, taso sekoittunut 2
alue 1

mk 1:50 2 m

piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HUMUS
- MOREENI
- SAVI
- NOKIMAA
- KIVI

HÄMEENLINNA AULANKO

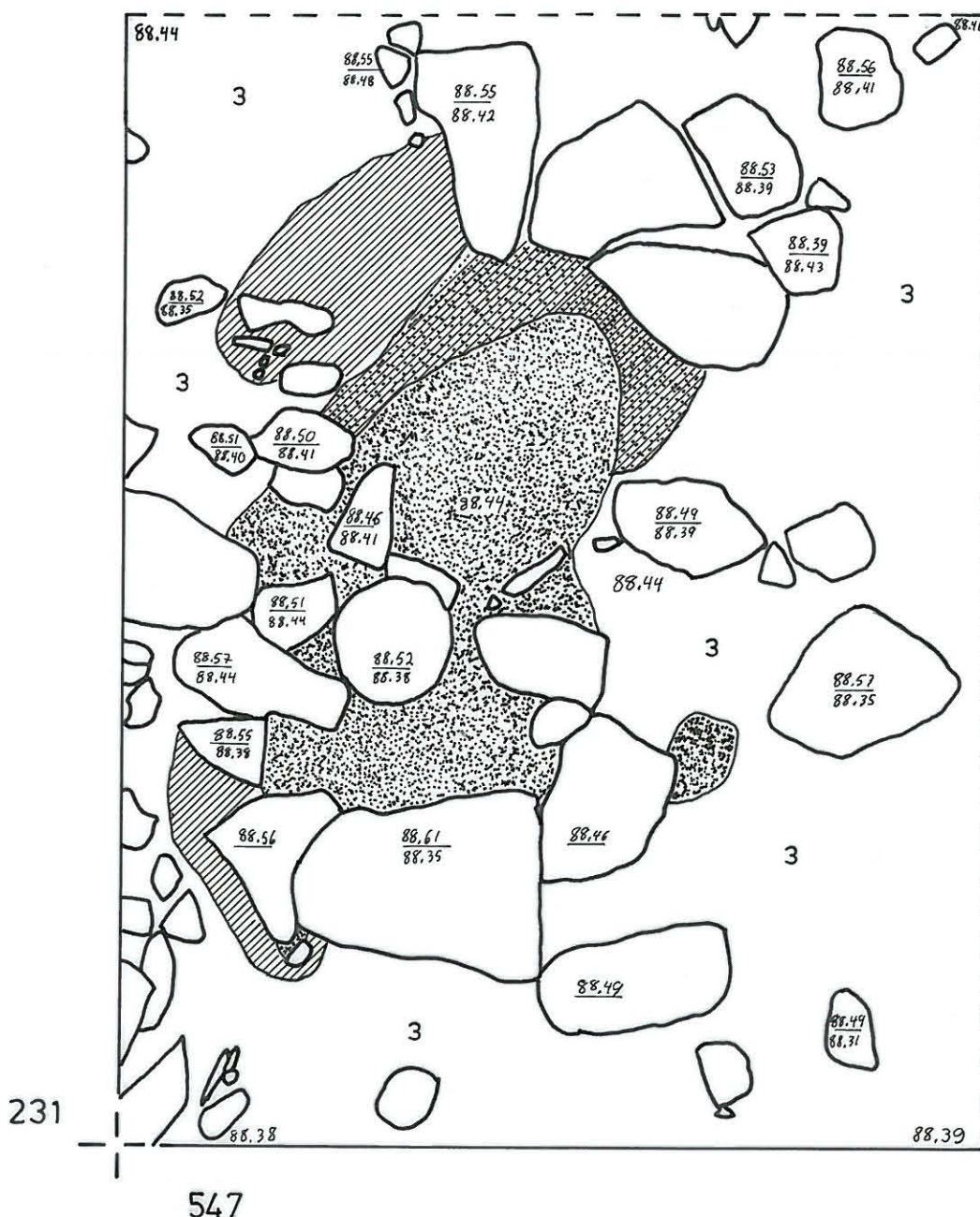
Maija Tusa 1990

Yksityiskohtakartta, 1. kivikerros
 alue 1, liesi ruudussa 231/547

mk 1:10 0,5m

piirt. Nina Strandberg

- LIKAMAA
- HIEKKA
- NOKIMAA
- KIVI

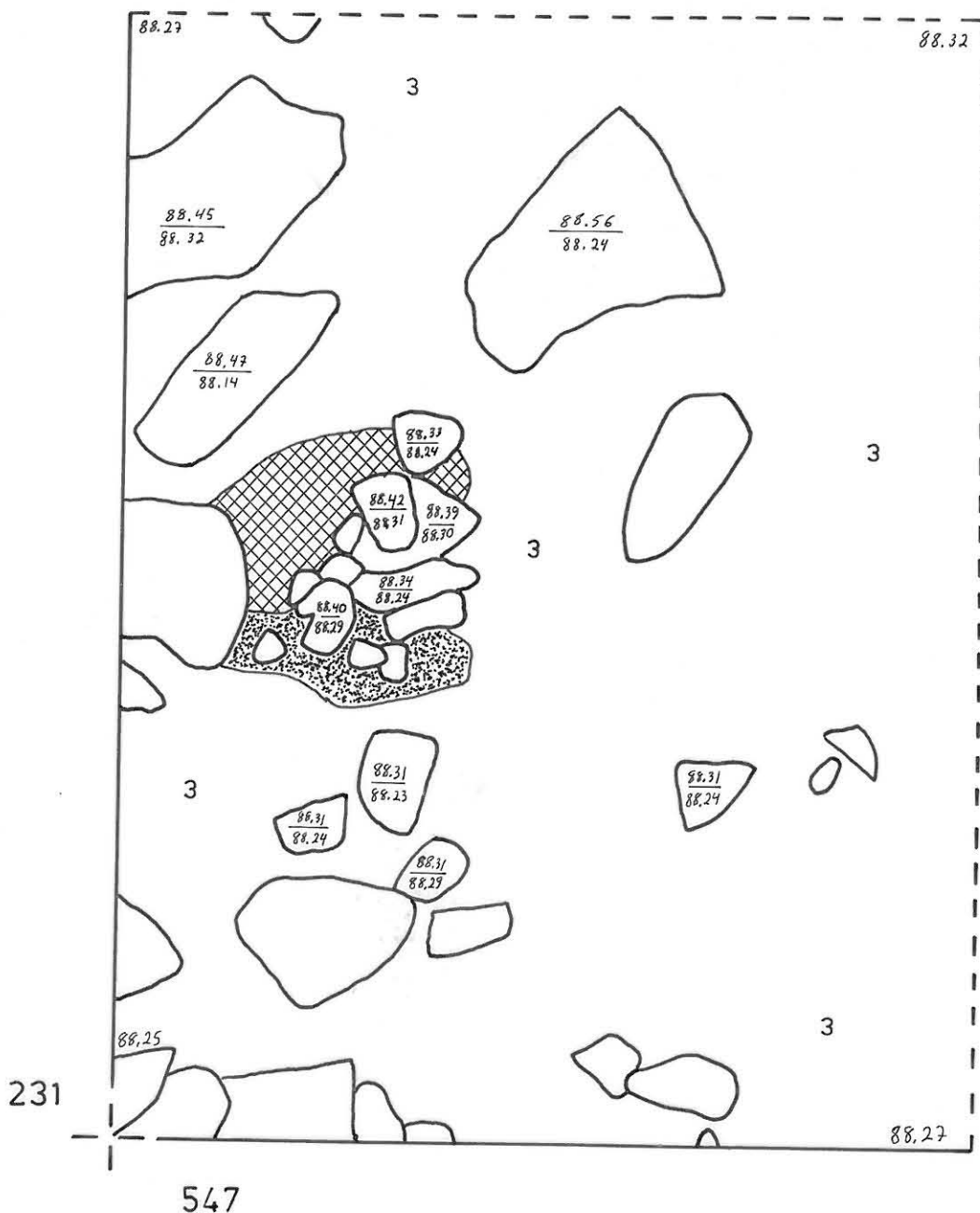
HÄMEENLINNA AULANKO

Maija Tusa 1990

Yksityiskohtakartta, 3. kivi kerros
 alue 1, liesi ruudussa 231/547

mk 1:10 0,5m
 piirt. Minna Kähtävä

- 3 HIEKKA
- NOKIMAA
- PUNAISEKSI PALANUT MAA
- KIVI

HÄMEENLINNA AULANKO

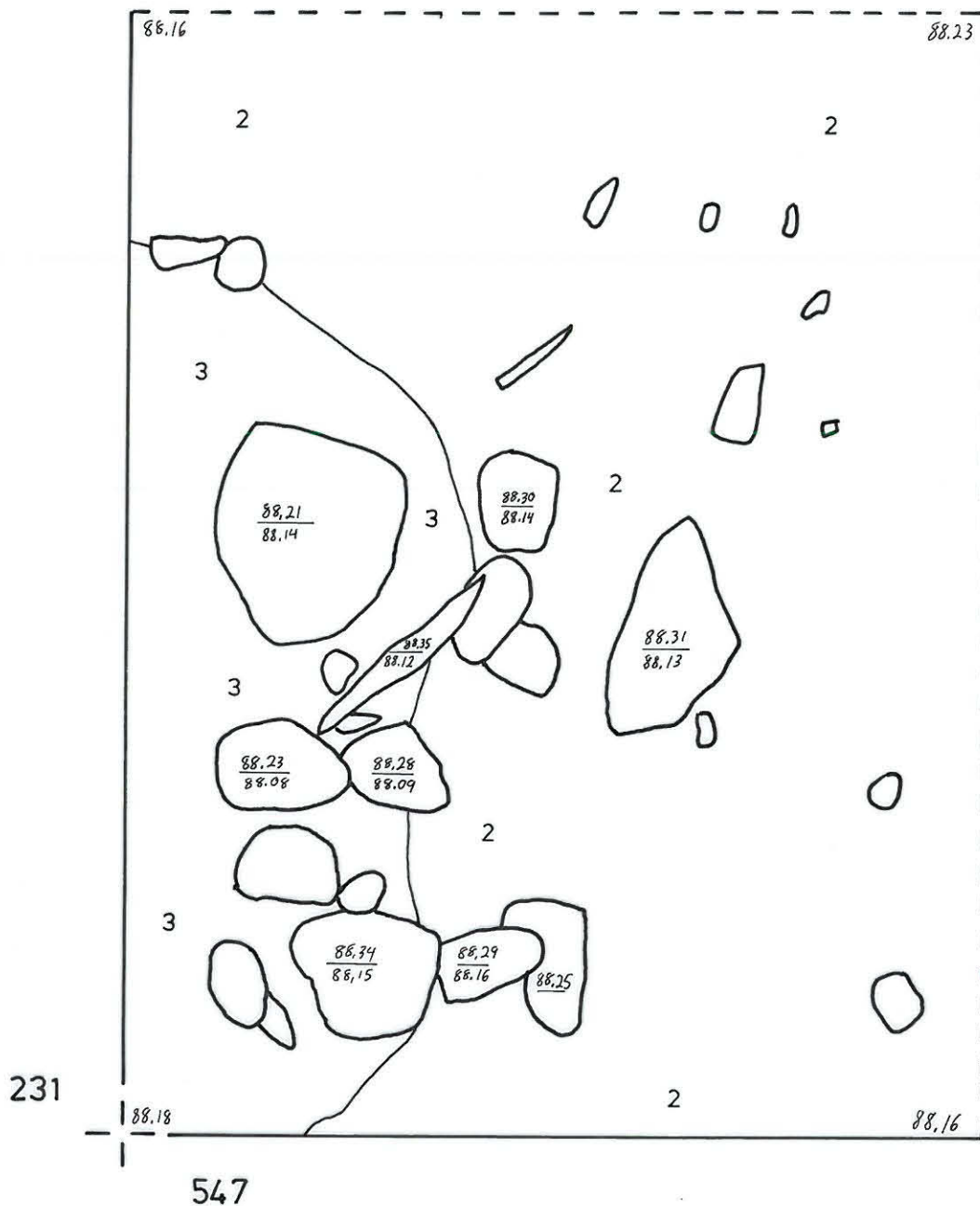
Maija Tusa 1990

Yksityiskohtakartta, 4. kivikerros
 alue 1, liesi ruudussa 231/547

mk 1:10 0,5m

piirt. Minna Kähtävä

- 2 MOREENI
- 3 HIEKKA
- KIVI

F83184 Kuva 1.
Miekan löytöpaikka tallin ja parvisil-
lan kohdalla. Kuva etelästä.

F83185 Kuva 2.
Miekan löytöpaikka tallin ja parvisil-
lan kohdalla. Kuva luoteesta.

F83187 Kuva 3.
Yleiskuva tallin takaa. Kuva koillisesta.

F83194 Kuva 4.
Käojat 122 peitettynä. Kuva itä-
koillisesta.

F83188 Kuva 5.
Yleiskuva ratsastusmaanosien nurkasta kuusi-
aidan eteläpuolen korsmi-kosta. Kuva lännestä.

F 83191 Kuva 6.
Kooja 1 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.

F 83193 Kuva 7.
Kooja 2 pohjaan kaivettuna. Kuva pohjoisesta.

F 83195 Kuva 8.
Kooja 3 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.

F 83196 Kuva 9.
Kooja 4 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.

F 83197 Kuva 10.
Kooja 5 pohjaan kaivettuna. Kuva idästä.

F 83226 Kuva 11.
Alueet 3-5 peitettynä. Kuva kaakosta.

F83200 Kuva 12
Kooja 8; kiveys rindussa 298/582. Kuva pohjoisesta.

F83201 Kuva 13.
Kooja 8; pohjoispuolel pohjatasossa. Kuva etelästä.

F83208 Kuva 14.
Kooja 11; kivennäismaan pinta. Kuva etelästä.

F83209 Kuva 15.
Kooja 13; kivennäismaan pinta. Kuva pohjoisesta.

F83210 Kuva 16.
Kooja 14; kivennäismaan pinta. Kuva idästä.

F 83202 Kuva 17.
 Alue 1, eteläpää, taso 2 = toinen sekoit-
 tunut taso. Kuva pohjoisesta.

F 83211 Kuva 18.
 Alue 1, ruudut 223/547-49, taso 2 =
 toinen sekoittunut taso. Kuva lännestä.

F 83204 Kuva 19.
 Koloja 10 itäpää, itäisimmässä osassa
 kiveys ja likamaata. Kuva lännestä.

F 83206 Kuva 20.
 Koloja 10 itäpää, kiveys ja likamaata
 ruudussa 222/546. Kuva lännestä.

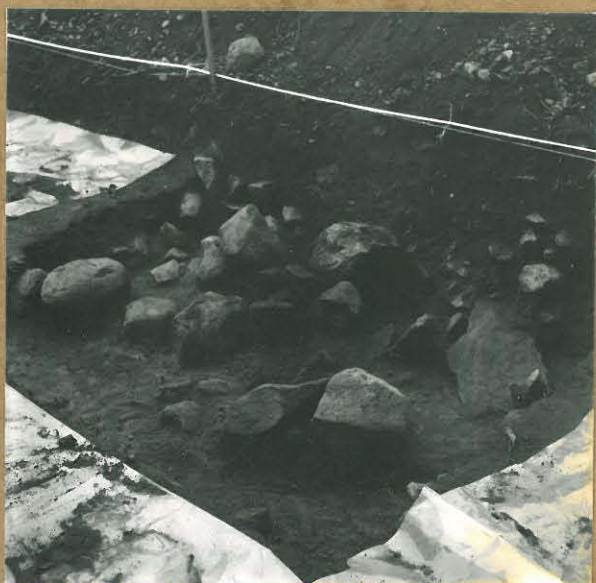
F 83220 Kuva 21.
 Koloja 10, ruudut 222/547-49 pohja-
 tasossa. Kuva lännestä.

F83221 Kuva 22.
 Alue 1, liettä kaivetaan. Kuva poh-
 joisluoteesta

F83216 Kuva 23.
 Alue 1, liesirundussa 231/547, 1. kinker-
 pos. Kuva koillisesta.

F83222 Kuva 24.
 Alue 1, liesirundussa 231/547, 2. li-
 vikerros. Kuva koillisesta

F83223 Kuva 25.
 Alue 1, liesirundussa 231/547, 3. li-
 vikerros. Kuva koillisesta.

F83224 Kuva 26.
 Alue 1, liesirundussa 231/547, 4. li-
 vikerros. Kuva koillisesta.

F83231

F83232

F83233

Kuva 27

Panopäämä Aulangonniemen länteen viettävältä rinteeltä. Vasemmalla ratsastusma-
neesi. Oikealla olevan rakkuruksen ja ponsaikoa edessä alue 1 ja ksoja 10 peitet-
tyinä. Kuva lännestä.

F83229

Kuva 28.

Aluetta 1 siivotaan. Kuva pohjoisesta.

F83241

Kuva 29

Alue 1 peitettynä. Kuva pohjoislaoteen-
ta.

F83235

Kuva 30.

Työryhmä: napuilla istumassa vasemmalla Pentti Kellanen,
Toini Lintonen, Janne Heiskanen, Aila Laakso. Takana vasem-
malla Minna Kähtävä, Niina Strandberg, Aina Lehtonen,
Petri Kuljan tausta.